

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Martina ŠRÁMKOVÁ

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie**

Podpora v nezaměstnanosti jako sociální dávka

Bc. Martina Šrámková

**Diplomová práce
2012**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martina ŠRÁMKOVÁ**
Osobní číslo: **E10094**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Podpora v nezaměstnanosti jako sociální dávka**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analýza problémů v oblasti sociální politiky a s tím souvisejících sociálních dávek, zejména podpory v nezaměstnanosti.

Diplomová práce bude obsahovat:

- charakteristiku současného trhu práce v ČR,
- druhy nezaměstnanosti, její vznik a důsledky,
- faktory ovlivňující výši podpory v nezaměstnanosti,
- řešení podpory v nezaměstnanosti ve státech EU,
- ekonomické aspekty podpory v nezaměstnanosti,
- stav podpory v nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KREBS, Vojtěch, et al. Sociální politika. 5. přepracované a aktualizované vydání. Praha : Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 542 s. ISBN 978-80-7357-585-4.

KUCHAŘ, Pavel. Trh práce: sociologická analýza. Praha : Karolinum, 2007. 183 s. ISBN 978-80-246-1383-3.

LAYARD, Richard;

NICKELL, Stephen; JACKMAN, Richard. Unemployment: macroeconomic performance and the labour market. New York : Oxford University Press, 2005. 670 s. ISBN 978-01-9927-917-3.

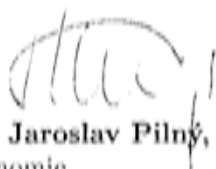
MAREŠ, Petr. Nezaměstnanost jako sociální problém. 3. upravené vydání. Praha : Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 80-86429-08-3.

SIROVÁTKA, Tomáš; MAREŠ, Petr. Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2003. 272 s. ISBN 80-210-3048-8.

Český statistický úřad [online]. Zaměstnanost, nezaměstnanost. Dostupné z WWW: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zamestnanost_nezamestnanost_prace.

Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. Zaměstnanost a ÚP. Dostupné z WWW: www.mpsv.cz.

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Jaroslav Pilný, CSc.
Ústav ekonomie

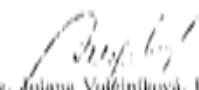
Datum zadání diplomové práce: **29. června 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2012**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volčáňková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 30. června 2011

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Hradci Králové dne 27. června 2012

Martina Šrámková

PODĚKOVÁNÍ

V této části bych velice ráda vyjádřila vděčnost doc. Ing. Jaroslavu Pilnému, CSc.
za jeho ochotu poradit, za cenné připomínky a volnost,
kterou mi poskytl při vytváření této práce.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá problematikou sociální politiky, přičemž se věnuje jejím principům a možným přístupům, které uplatňuje Česká republika a další státy. Poté se zaměřuje na trh práce, konkrétně na nezaměstnanost, její druhy a také na možnosti řešení v rámci státní politiky zaměstnanosti, která zahrnuje též podporu v nezaměstnanosti. Stěžejní část práce obsahuje analýzu předcházejících ukazatelů v Královéhradeckém kraji.

KLÍČOVÁ SLOVA

Sociální politika, trh práce, nezaměstnanost, sociální dávky, podpora v nezaměstnanosti

TITLE

Unemployment compensation as a social benefit

ANNOTATION

The thesis devotes to social policy, where it deals with the principles and possible approaches that the Czech Republic and other countries use. Then it focuses on the labor market, specifically unemployment, its species and possible solutions within the state employment policy, which also comprise unemployment compensation. The main part contains an analysis of the previous parameters in Hradec Kralove region.

KEYWORDS

Social policy, labor market, unemployment, social benefits, unemployment compensation

OBSAH

ÚVOD	8
1 SOCIÁLNÍ POLITIKA	10
1.1 PODSTATA SOCIÁLNÍ POLITIKY	10
1.2 CÍLE A PRINCIPY	11
1.2.1 SOCIÁLNÍ SPRAVEDLNOST	11
1.2.2 SOCIÁLNÍ SOLIDARITA	12
1.2.3 EKVIVALENCE	12
1.2.4 SUBSIDIARITA	13
1.2.5 PARTICIPACE	13
1.3 DRUHY SOCIÁLNÍ POLITIKY	14
1.3.1 REDISTRIBUTIVNÍ TYP	14
1.3.2 VÝKONOVÝ TYP	15
1.3.3 REZIDUÁLNÍ TYP	15
1.3.4 POROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH TYPŮ SOCIÁLNÍ POLITIKY	16
1.4 FUNKCE A NÁSTROJE SOCIÁLNÍ POLITIKY	19
2 TRH PRÁCE	21
2.1 NEZAMĚŠTNANOST JAKO SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÝ JEV	23
2.1.1 MĚŘENÍ NEZAMĚŠTNANOSTI	23
2.1.2 DRUHY NEZAMĚŠTNANOSTI	23
2.2 NEZAMĚŠTNANOST A JEJÍ DŮSLEDKY	25
2.2.1 EKONOMICKÉ DŮSLEDKY	25
2.2.2 SOCIÁLNÍ DŮSLEDKY	29
2.3 STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI	31
2.3.1 PASIVNÍ POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI	32
2.3.2 AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI	33
2.3.3 VÝDAJE NA STÁTNÍ POLITIKU ZAMĚŠTNANOSTI	34
3 PODPORA V NEZAMĚŠTNANOSTI JAKO SOCIÁLNÍ DÁVKA	38

3.1	PODMÍNKY PRO VYPLÁCENÍ PODPORY	38
3.2	EKONOMICKÉ ASPEKTY	41
3.3	ŘEŠENÍ PODPORY V NEZAMĚSTNANOSTI VE STÁTECH EVROPSKÉ UNIE	47
3.3.1	SLOVENSKÁ REPUBLIKA	48
3.3.2	RAKOUSKO.....	48
3.3.3	VELKÁ BRITÁNIE	48
3.3.4	DÁNSKO.....	48
3.3.5	NIZOZEMÍ.....	49
3.3.6	POROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE	49
4	NEZAMĚSTNANOST V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI.....	52
4.1	KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ	52
4.2	FUNKCE ÚŘADU PRÁCE	53
4.3	NEZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ DÁVKY	55
	ZÁVĚR.....	64
	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	67
	SEZNAM PŘÍLOH	68
	POUŽITÉ ZDROJE	69

Úvod

Od doby, kdy začala vznikat lidská společnost, si její členové stále více uvědomovali potřebu solidarity a vzájemné pomoci. Tato sounáležitost se dále projevovala a stupňovala například v období válek, hladomorů a jiných pohrom. V současnosti, kdy na důležitosti a vážnosti získávají nadnárodní instituce, se stále více projevuje rozdílnost nejen mezi zeměmi, ale i mezi regiony v rámci jednoho státu. V průběhu globalizace je nestejnorodost v dostupnosti přírodních a jiných zdrojů či polarizace chudoby a bohatství výrazně viditelnější a nutnost vytváření nástrojů k odstranění nebo alespoň omezení stávajících překážek se stává prioritou.

Proto sociální politika a vše s ní spojené je ve vyspělých zemích jejich důležitou součástí. Jakým způsobem se stát stará o své občany, je do jisté míry ovlivněno jeho historií, tradicemi a také celkovým vývojem společnosti. V zájmu každého státu je určitá péče o své občany, především v oblasti sociální, protože jen díky této podpoře má jedinec větší šanci se uplatnit v různých sférách a svým způsobem přispívat k vyspělosti a konkurenceschopnosti své země.

Vše začíná na místě, které je v ekonomické teorii nazýváno trhem práce. Jedinec absolvuje povinnou školní docházku a nadále má nepřehledné množství možností pro získávání dalších teoretických znalostí, které poté může na trhu nabídnout, získat zaměstnání a v rámci něho měnit tyto teoretické znalosti v praktické zkušenosti. Celý proces seberealizace je pro člověka důležitý. Pocit, že přispívá společnosti, že je potřebný, mu dodává sílu se rozvíjet. Díky tomu nedochází jen k sociálnímu zařazení člověka, ale i k jeho ekonomickému rozvoji a při sumarizaci i celého státu. Uplatnění se na trhu je podstatné pro výrobu a poskytování služeb a tím pádem pro růst celé ekonomiky.

Bohužel se na trhu práce vyskytuje několik negativních jevů a jedním z nich je i nezaměstnanost. Lidé vnímají ztrátu zaměstnání jako osobní selhání a zpochybňují své dosavadní schopnosti. Na řadě je nyní stát se svými nástroji, jehož úkolem je pomoci nezaměstnanému překlenout nepříjemné období a popřípadě ho nasměrovat na získávání nové práce. Pro zvládnutí doby se používají sociální dávky, v tomto případě podpora v nezaměstnanosti, která nahrazuje mzdu. Existuje celá řada dalších

nástrojů jako poradenská a informační činnost nebo dokonce vytváření nových pracovních míst pomocí investic.

Celý proces je finančně náročný a nemusí vždy vést ke kýženému výsledku. **Proto cílem práce je analýza trhu práce, nezaměstnanosti a především výdajů na její řešení. Pomocí statistických metod a výpočtů zjistit, zda nástroje, které uplatňuje Česká republika, jsou prospěšné nejen státu, ale i samotným občanům.**

1 Sociální politika

Jak již bylo naznačeno v úvodu, sociální politika se stále více stává aktuálním tématem a každý stát si uvědomuje, že musí jejích nástrojů využívat ke správnému chodu společnosti. A právě stát je tím, který v této oblasti rozhoduje. Přesněji řečeno udává směr, kterým se bude vývoj společnosti ubírat. V dalších podkapitolách je proto pojem sociální politika objasněn, hlavně její druhy, které jednotlivé státy využívají.

Sociální politika je definována jako úmyslné zasahování státu tím, že přerozděluje zdroje mezi jeho obyvateli, aby bylo dosaženo cílů, zejména prosperity. [1]

Sociální systém je také popisován jako souhrn organizací, které společně zaručují blaho občanů. Mezi tyto subjekty patří rodina a ostatní neziskový sektor. Do nástrojů jsou zahrnuty sociální služby a dávky poskytované státem a čím dál častěji také mezinárodními organizacemi. [1]

1.1 Podstata sociální politiky

Pojem sociální politiky se dá vnímat a tím pádem i definovat mnoha způsoby. Protože v praxi je složitě a zdlouhavě uplatnitelná, nebude tomu jinak i v teorii. Tento druh politiky je nutné pojmout jako celek. Je to systém s mnoha komplikovanými a provázanými vazbami. I když existuje vymezení některých jejích specifických znaků, každá země si tyto znaky implementuje a přizpůsobuje v souladu se svými názory a tradicemi. V České republice se můžeme setkat se dvěma přístupy [14]:

- V širším slova smyslu se jedná o konkrétní jednání zejména státu, ale i ostatních subjektů, kterými je ovlivňována sociální sféra společnosti;
- v užším pojetí je brána jako reakce na sociální rizika, resp. jejich možné negativní důsledky (např. stáří, nemoc, invalidita) a eliminovat sociální tvrdosti, které doprovázejí fungování tržního mechanismu (např. nezaměstnanost, chudoba).

1.2 Cíle a principy

Sociální politiku lze charakterizovat jako činnost společnosti, která ovlivňuje sociální realitu. Je chápána jako nástroj, kterým se prosazují **sociální a politické cíle**. Následující cíle mají přispívat k představě budoucnosti a celkovému charakteru sociální politiky a měly by splňovat následující [14]:

- Sledovat společenský vývoj;
- zobrazovat potenciální budoucí vývoj.

Důležitou součástí každé politiky jsou její principy. Jedná se o morální postupy, které k dané politice neodmyslitelně patří a které se do ní promítají. Tyto principy obecně vycházejí z filozofického hlediska a patří mezi ně [14]:

- Sociální spravedlnost;
- sociální solidarita;
- ekvivalence;
- subsidiarita;
- participace.

1.2.1 Sociální spravedlnost

Tento princip je považován za nejdůležitější. Spravedlnost je opakem křivdy, příkoří či bezpráví. Vychází z mnoha pramenů, jako jsou náboženské hodnoty, filozofická východiska a v neposlední řadě právní řády jednotlivých států a jejich politik. Samotnou sociální spravedlností je pak souhrn pravidel, podle kterých jsou ve společnosti rozdělovány příjmy a také životní příležitosti (např. zdravotní péče, vzdělání, apod.) mezi občany či sociálními skupinami. [14]

Stát využívá alokační a redistribuční funkce k dosahování sociální spravedlnosti. Pokud by ve společnosti byla pociťována nespravedlnost, docházelo by k nesouladu a napětí mezi občany. Jejím problémem je neurčitost a abstraktní pojetí, neboť se jedná o zcela subjektivní pocity každého člena společnosti. Záleží na individuálním pohledu, a proto nemohou být stanovena naprosto přesná a jasná pravidla. Nedá se mluvit o absolutním dosažení spravedlnosti, ale pouze o snaze a spokojenosti, co největšího počtu lidí respektive o maximalizaci celospolečenského užitku.

Pro vyspělé země s tržní ekonomikou je příznačné využívání modelu „pevného dna a otevřeného stropu“, kde je kladen důraz na jedince a jeho vlastní zájmy. Zároveň je brána v potaz péče o slabé občany. Vlády se snaží o potírání rozdílů mezi lidmi, ale také se sleduje zásluhovost při určité pomoci.

Tím, že je sociální spravedlnost pouze relativním pojmem, nikdy stát nemůže dojít k jejímu maximu, ale pouze se může více či méně přibližovat.

1.2.2 Sociální solidarita

Sociální solidarita je vnímána jako spolupráce či vzájemná pomoc mezi lidmi. Závisí na svobodné vůli a ochotě každého člověka pomáhat druhým. Opět se vychází z určité polarizace bohatství a chudoby. V tomto případě však nezasahuje pouze stát, ale dochází k přelévání prostředků mezi jednotlivci či skupinami. [14]

Při realizaci se na solidaritu dá pohlížet ze dvou hledisek. V případě hlediska vertikálního se jedná o aktivity mezinárodní, celostátní, regionální, jednotlivců či domácností a rodin. Horizontálním pohledem se myslí mezigenerační pomoc. Dalším rozdílem může být solidarita dobrovolná nebo naopak vynucená. [14]

1.2.3 Ekvivalence

I když se tento pojem v publikacích některých autorů vůbec neobjevuje, neměl by být opomíjen, neboť je zcela odlišný od předešlého termínu a vychází z naprosto jiné ideologie. Tento princip převažuje v systémech sociální politiky, které jsou založeny na výši příjmů z ekonomické činnosti. V dnešní době nelze žádný systém považovat za jednostranný, a proto v každém existuje kombinace obou principů. [14]

Principem ekvivalence se myslí rovnost nebo také rovnocennost, která vychází z redistribuce důchodů, statků a podmínek, avšak na základě individuálního výkonu jedince. V plné míře se zde projevuje motivace k práci, která vede k nezávislosti a samostatnosti každého občana, který je zodpovědný za svou existenci. Tomuto principu nejsou příliš nakloněni lidé, kteří se o sebe nemohou sami postarat, ať už ze zdravotních důvodů nebo z důvodů jiných. Ti jsou odkázaní na solidaritu ostatních. [14]

Z makroekonomického pohledu je to velice přínosný princip. Zmíněná motivace vede k růstu HDP, potažmo k růstu investic a tím vzniká možnost nalézt přiměřenou daňovou zátěž.

Přestože jsou předcházející dva principy velice odlišné, navzájem se doplňují a jeden bez druhého by nemohl být uplatňován v rámci udržitelného sociálního systému.

1.2.4 Subsidiarita

Tento princip je velice úzce spojen s etikou a mravními zásadami. Subsidiarita je odrazem pomoci a vzájemné podpory mezi blízkými lidmi. Člověk by neměl využívat své schopnosti a znalosti jen pro svůj vlastní užitek, ale také pomáhat své rodině a blízkým. Základem je odpovědnost za druhé, která vede k pocitu sociální bezpečnosti a zázemí. [14]

V první řadě by si občan měl zajistit své potřeby sám. Pokud k tomu však nemá dostatečné prostředky, je na řadě jeho rodina. Pokud i rodina je v obtížné životní situaci, na její místo nastupuje stát, jehož cílem je vrátit situaci alespoň částečně do původního stavu. Tedy pomoci občanovi a podpořit ho v jeho úsilí o nezávislost a o možnost postarat se o sebe samotného.

1.2.5 Participace

Sdílení neboli spoluúčast je posledním principem sociální politiky. Myslí se tím, právo člověka účastnit se na procesu rozhodování. Lidé se tak mohou podílet na tom, co ovlivňuje jejich život. Protože se sociální politika týká celospolečenských potřeb, stát má v tomto ohledu jedinečnou možnost získat potřebné informace o subjektivních pocitech a prioritách svých občanů. Jediným a velice důležitým předpokladem je vzdělanost a informovanost jedinců při jejich rozhodování respektive vyjadřování názorů. [14]

Participace je neodmyslitelnou součástí demokracie, důkazem je stále sílící důraz na tento princip v posledních letech ve vyspělých zemích. V rámci České republiky stojí za zmínku aktuální novela Ústavy, která umožňuje přímou volbu prezidenta. [39]

1.3 Druhy sociální politiky

Typy sociálních politik jsou odrazem vývoje země, myšlenkových konceptů a názorů. Tyto názory prosazuje skupina lidí, nazývána též jako subjekty. Jedná se o osoby, které mají zájem, schopnosti a hlavně prostředky k prosazování a naplnění dané sociální politiky. Člení se na státní a nestátní, přičemž nestátní se dále dělí na tržní a ostatní netržní subjekty. Mimo tyto kategorie se také může hovořit o nadnárodních institucích, které v dnešní době nabírají na vážnosti. Obecně však mezi subjekty sociální politiky patří [14]:

- Stát a jeho orgány;
- zaměstnavatelé a firmy;
- zaměstnavatelské, zaměstnanecké, a odborové orgány;
- regiony, místní komunity, obce, jejich orgány a instituce;
- občanské organizace a iniciativy;
- církve;
- občané, rodiny, domácnosti.

Logicky existuje také protistrana, jinak řečeno objekty sociální politiky. Pod tím se rozumí všichni obyvatelé země, kteří vystupují buď jako jednotlivci nebo jsou sdruženi do sociálních skupin. Každé seskupení má společné znaky a zájmy. Týkají se jich konkrétní sociální opatření. [14]

Každá politika má své specifické znaky, uplatňuje se konkrétním způsobem a využívá dostupné prostředky. Podle přístupu států ke svým občanům při nesouladu v sociálních otázkách se rozlišuje několik typů politik, které země využívá k realizaci, tedy ke stírání až odstranění rozdílů. Během historického vývoje a formování jednotlivých států vzniklo několik způsobů uplatňování politik, které jsou často v rozporu a zaujímají zcela rozdílná stanoviska.

1.3.1 Redistributivní typ

Jedním z druhů je tzv. redistributivní typ, jehož základem je vnímání sociálních potřeb občanů jako důležité sociální právo. Lze ho přirovnat k Titmusovu institucionálně redistributivnímu typu a v současnosti je též nazýván jako univerzalistický s dominantním postavením státu, nebo jako občanský. Stěžejní

myšlenkou je poskytování dávek celé populaci, potažmo dané sociální skupině, bez ohledu na individuální potřeby. Nevýhodou modelu je ekonomická náročnost a vysoké náklady při rozsáhlé redistribuci. Často dochází k omezení nebo rušení některých aktivit nestátních organizací. Vlastnosti modelu vystihuje také latinský pojem „*sui generis*“, protože jeho implementace má velice jedinečný ráz a výrazně se liší od ostatních typů. To je také jeden z důvodů, proč není příliš uplatnitelný v současnosti. Důkazem je jeho využití v bývalé ČSSR a bývalých socialistických zemích východní Evropy. I přesto se s některými náznaky modelu lze setkat ve skandinávských zemích, Dánsku nebo také Holandsku. [14]

1.3.2 Výkonový typ

Jak již název napovídá, poskytnutí dávek v rámci tohoto systému si musí občan zasloužit svou výkonností a produktivitou. Lze ho opět přirovnat k Titmusovu modelu, konkrétně k průmyslovému výkonovému. Hlavním znakem je zásluhovost, jež je založena na kooperaci občanů a na využití sociálního pojištění. Někdy je nazýván také jako korporativní typ. Míra přerozdělování je nižší než u předešlého modelu, neboť velikost poskytovaných prostředků je omezena objemem pojistných fondů. Tím pádem je zde povolena existence nestátních institucí. Některé aspekty modelu se vyskytují v sociální politice Německa, Rakouska či Francie. [14]

1.3.3 Reziduální typ

Základy třetího modelu jsou zakořeněny ve filozofii „*laisser faire*“. Podstatou je individualita a nezávislost. Každý je odpovědný za uspokojování svých potřeb, ale to neznamená, že by zde stát vůbec nevystupoval jako vykonavatel sociální politiky. Důležitějšími aspekty je zde trh a jeho instituce. Zásahy státu jsou využívány pouze v minimálním rozsahu a za přísných podmínek. Spojené státy americké, Velká Británie či Japonsko ve své politice vycházejí ze základních myšlenek reziduálního modelu. [14]

Neexistuje stát, který by výhradně zastupoval jen jeden typ modelu. Vždy se jedná o prolínání mnoha znaků a kombinaci všech tří typů. Zdárným příkladem je Česká republika, ve které nalezneme jakýsi mix všech možných přístupů v rámci sociální politiky. Je nevyvratitelné, že vývoj byl silně ovlivněn redistributivním typem v období socialismu. Předním rysem byl státní paternalismus, ale bohužel zároveň i v potlačování lidských práv. V tomto období plném represivních opatření docházelo k deformaci

sociální politiky. Zlom nastal až při transformaci české ekonomiky po roce 1989. Náhle se objevily sociální nerovnosti, majetkové a příjmové rozdíly, které způsobila rostoucí nezaměstnanost a následná chudoba. V tuto chvíli musel stát reagovat a vytvořit nový model sociální politiky. Získávání zkušeností od jiných států a přizpůsobování se vlastní sociální a politické situaci vyústilo ve vybudování individuálního sociálního systému, který odráží výrazné posílení korporativního a reziduálního modelu a důrazné omezení prvků redistributivního modelu.

1.3.4 Porovnání jednotlivých typů sociální politiky

Výdaje na sociální politiku, analogicky na státní politiku zaměstnanosti, se liší podle uplatňované politiky. V následující tabulce je obsaženo celkem devět zemí, které reprezentují tři druhy sociální politiky. Cílem statistické analýzy je zjistit, jakým způsobem vybraná politika ovlivňuje podíl výdajů státní politiky zaměstnanosti na HDP dané země během roku 2007.

Tabulka 1: Typ převažující sociální politiky a výdaje ve vybraných státech

Země	Typ sociální politiky	Výdaje na státní politiku zaměstnanosti (% HDP)
USA	Reziduální	0,333
Japonsko	Reziduální	0,309
Velká Británie	Reziduální	0,204
Dánsko	Redistributivní	1,922
Holandsko	Redistributivní	1,140
Finsko	Redistributivní	1,546
Německo	Výkonový	1,384
Rakousko	Výkonový	0,917
Francie	Výkonový	1,357

Zdroj: upraveno podle [22]

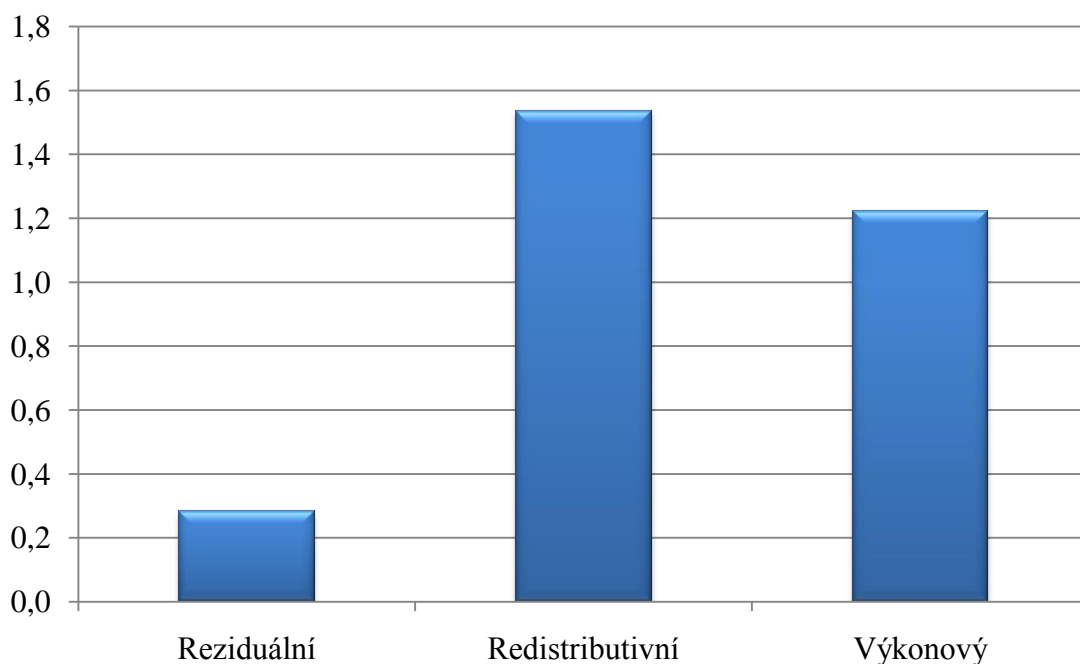
První předpoklad, že výchozí náhodné veličiny na hladině významnosti 0,05 pochází z normálního rozdělení pravděpodobností, je splněn, a to na základě Shapiro-Wilkova testu normality, kdy p-hodnota je u každého druhu sociální politiky větší než hladina významnosti. Zároveň je splněn druhý předpoklad homogenity rozptylů. Opět nezamítáme nulovou hypotézu, protože hodnota testovacího kritéria je 0,17, což je opět vyšší než stanovená hladina významnosti 0,05.

Byl proto použit test jednofaktorové analýzy rozptylu (ANOVA), kde nulová hypotéza říká, že střední hodnoty náhodných výběrů se rovnají. Testovací kritérium je následující [15]:

$$f = \frac{\frac{S_m}{k-1}}{\frac{S_e}{n-k}} \quad (1)$$

Hodnota testovacího kriteriia je 16,9041 a patří do Fisherova rozdělení pravděpodobností s k-1 a n-k stupni volnosti. Výsledná p-hodnota je 0,003424 a po porovnání s hladinou významnosti tuto hypotézu zamítáme. Znamená to, že střední hodnoty se nerovnají, tím pádem typ sociální politiky ovlivňuje celkové výdaje na sociální politiku. Způsob ovlivnění je ilustrován na dalším grafu.

Obrázek 1: Průměrné výdaje u jednotlivých druhů sociálních politik (% HDP)

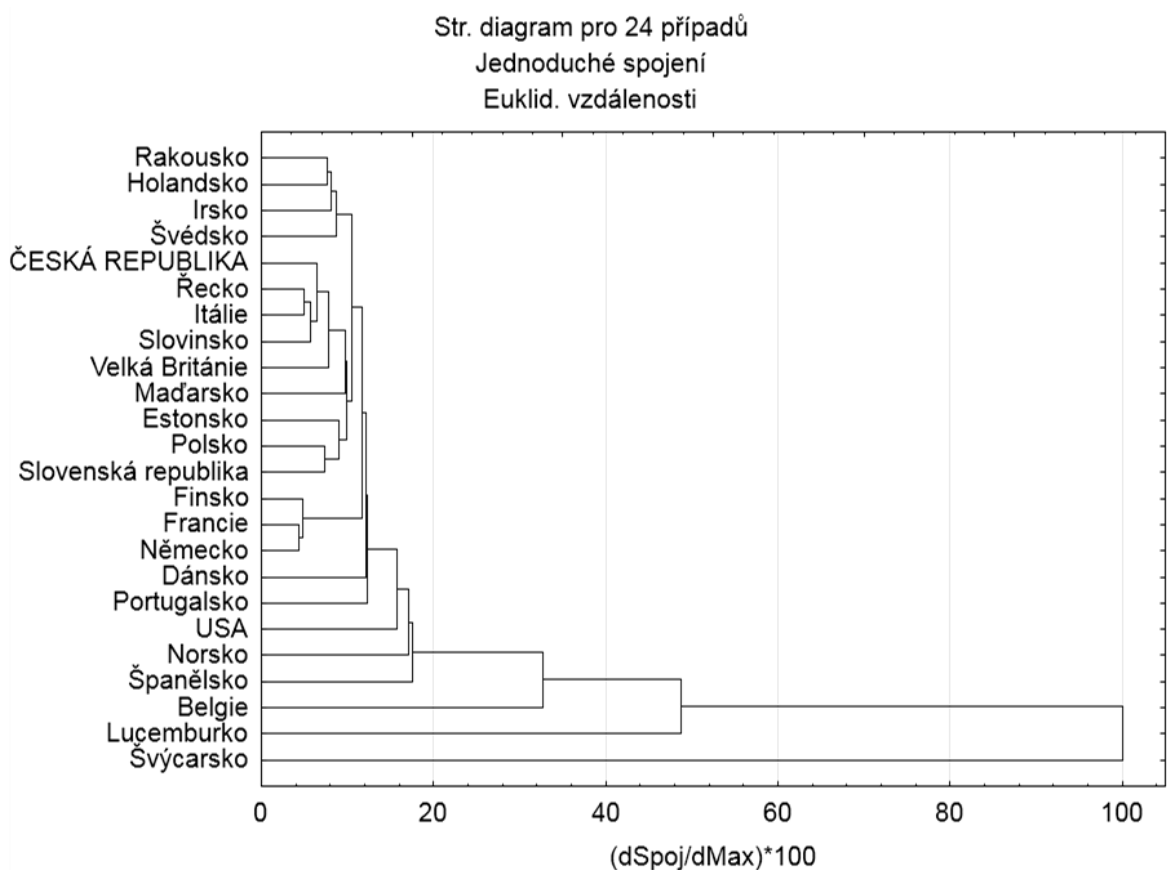
Zdroj: upraveno podle [22]

Výdaje se nejvíce liší mezi reziduálním a redistributivním modelem sociální politiky. U redistributivní politiky jsou průměrné výdaje na státní politiku nejvyšší, a to kolem 1,5 % podílu výdajů na HDP, neboť v této politice, která byla realizována převážně v období socialismu potažmo komunismu, se poskytovaly dávky ve vysokém objemu bez ohledu na skutečné potřeby lidí a dodnes tomu částečně je i v severských

zemích. Úplným opakem je redistributivní politika, kde má člověk odpovědnost za svou existenci a stát zasahuje pouze v krajním případě. Proto se průměrný procentní podíl výdajů na HDP pohybuje jen okolo 0,3 %. S takovýmto systémem se lze setkat například v USA nebo Velké Británii. Zlatou střední cestou je výkonový model s průměrným podílem lehce převyšující 1,2 %, který převažuje v Německu či Francii a upřednostňuje poskytování pomoci za předpokladu určité výše produktivity jednotlivce.

V předchozí části bylo naznačeno, že Česká republika je kombinací všech politik, přičemž podíl výdajů činí 0,6 % HDP. Následující shluková analýza zobrazí, se kterými státy sdílí podobné znaky, jako jsou HDP na obyvatele, míra nezaměstnanosti a výdaje na státní politiku zaměstnanosti.

Obrázek 2: Shluková analýza

Zdroj: vlastní zpracování

Závěrem lze říci, že při využití metody nejbližšího souseda a euklidovské vzdálenosti, jsou při 20 % maximální vzdálenosti vytvořeny celkem 4 shluky, jejichž přiřazení jednotlivých zemí ukazuje tabulka.

Tabulka 2: Shluková analýza

Shluk	Země
1	Švýcarsko
2	Lucembursko
3	Belgie
4	Španělsko, Norsko, USA, Portugalsko, Dánsko, Německo, Francie, Finsko, Slovenská republika, Polsko, Estonsko, Maďarsko, Velká Británie, Slovinsko, Itálie, Řecko, ČESKÁ REPUBLIKA, Švédsko, Irsko, Holandsko, Rakousko

Zdroj: vlastní zpracování

Nejbliže má Česká republika výši HDP na obyvatele, stavem nezaměstnanosti a výdaji na státní politiku zaměstnanosti Slovinsku, Itálii a Řecko. Naopak Švýcarsko má velice odlišné postavení od ostatních států.

1.4 Funkce a nástroje sociální politiky

Komplexní systém sociální politiky je rozdělen na několik dílčích funkcí, které spolu úzce souvisí a doplňují se. Působí velmi široce, ale v závěru mají na každého jiný vliv. V literatuře se lze setkat s různými rozděleními, protože záleží na stanovených kritériích, podle kterých funkce definujeme. Avšak nejčastěji jsou prezentovány tyto funkce [14]:

- Ochranná;
- rozdělovací a přerozdělovací;
- homogenizační;
- stimulační;
- preventivní.

Ochranná funkce je nejstarší a je brána jako základní stavební prvek sociální politiky, protože zmírňuje či zcela odstraňuje důsledky negativních sociálních událostí. K určení podílů na ekonomické činnosti prvotně slouží rozdělovací funkce, popřípadě

následná přerozdělovací funkce. Homogenizační funkce je považována za moderní, neboť se o ní začíná mluvit až v poslední době, kdy si lidé uvědomují rozdíly a snaží se je vyrovnávat a dosahovat stejnorodosti. V případě podpory a snaze vyvolávat určité sociální chování jedinců se mluví o stimulační funkci, která má za úkol ovlivňovat budoucí vývoj produktivity. V neposlední řadě je nejlepší všem nepříjemným událostem předcházet, a proto na začátku využít prevence.

Nástroje sociální politiky lze opět rozdělit několika možnými způsoby. Jedním z nich je tento [14]:

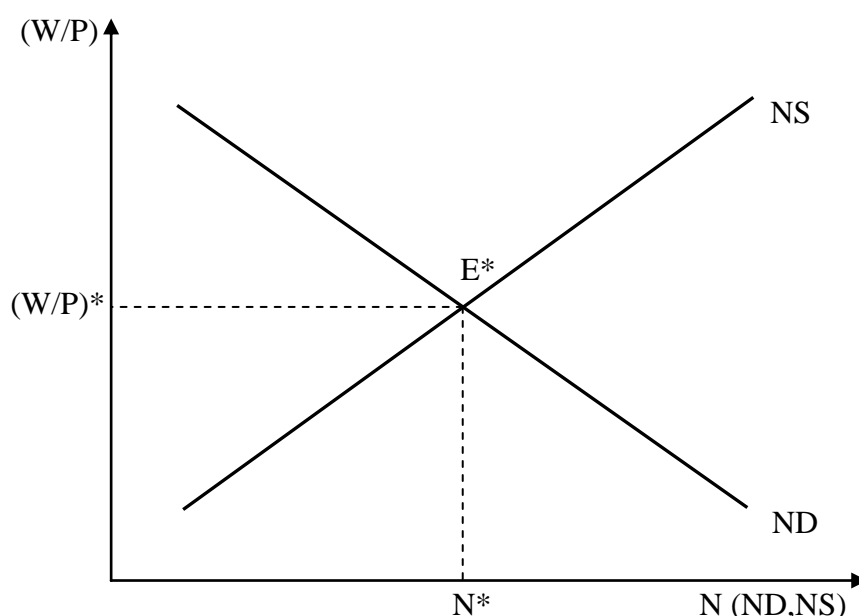
- Právní normy;
- ekonomické nástroje;
  - fiskální;
  - úvěrové;
  - cenová politika;
- sociální dokumenty;
- nátlakové akce.

Všechna zmíněná opatření se realizují z důvodu ovlivnění nežádoucího stavu na trhu práce, o kterém je blíže pojednáno v následující kapitole.

2 Trh práce

Pokud vyjdeme ze samotné definice trhu, je to místo, kde se setkává nabídka s poptávkou. V tomto případě je to nabídka práce, která je zastoupena občany, kteří nabízejí své schopnosti, znalosti a zkušenosti za účelem získání práce. Na straně druhé, tedy na straně poptávky po práci, se nacházejí subjekty, které se snaží získat zaměstnance pro své volné pracovní místo. Svou roli tu hraje také cena v podobě mzdy. Poslední charakteristikou je rovnováha na trhu práce. Všechny jeho komponenty ilustruje následující graf.

Obrázek 3: Rovnováha na trhu práce

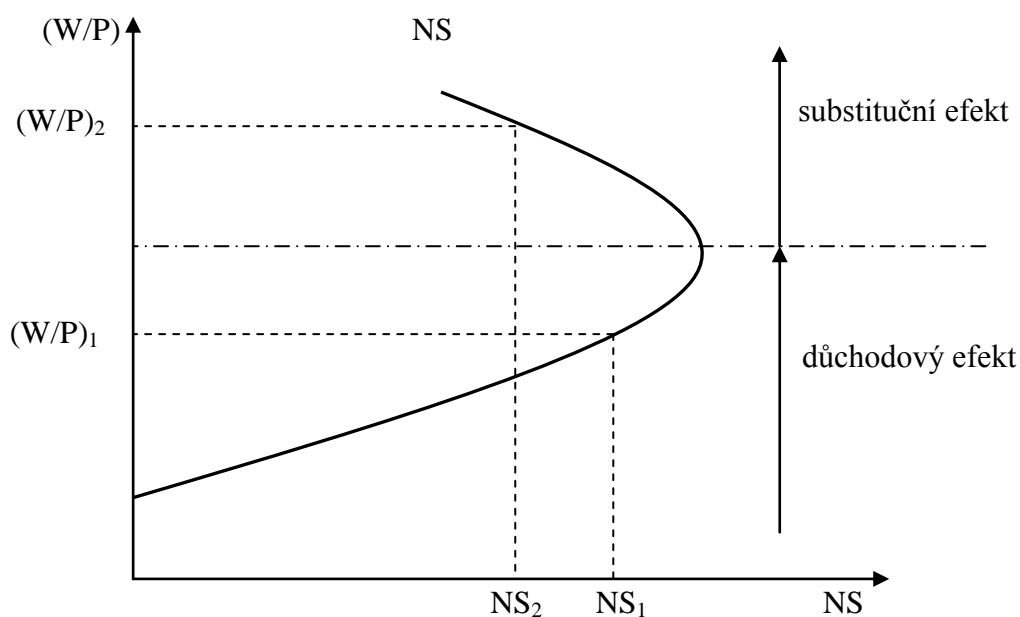
Zdroj: upraveno podle [18]

Rovnováha označená bodem E^* se nachází na úrovni rovnovážné reálné mzdy $(W/P)^*$ a úrovni zaměstnanosti N^* , která odpovídá stavu plné zaměstnanosti, při které tato reálná mzda vyčišťuje trh práce. Ekonomika se nachází na přirozené míře nezaměstnanosti, kdy neexistuje nedobrovolná zaměstnanost. [18]

Jednotkou, která představuje nabídkovou stranu, je domácnost a její členové. Ti se rozhodují, za jakých podmínek vstoupí na trh práce. Jednoduše řečeno množství nabízené práce přímo závisí na objemu peněžních příjmů z této práce, aby bylo možné zabezpečit preferovanou spotřebu. V opačném případě dochází k upřednostnění volného

času. V ekonomické teorii se využívá pojmů substituční a důchodový efekt, který je graficky zobrazen na grafu. [16]

Obrázek 4: Substituční a důchodový efekt

Zdroj: upraveno podle [18]

Zpětně zakřivená nabídka práce ukazuje, že ne vždy zvýšení reálné mzdy nutně znamená zvýšení nabídky práce. Důvodem je působení substitučního a důchodového efektu. Substituční efekt nastává v případě, že zvýšení reálné mzdy způsobuje, že volný čas se stává dražším a proto je substituován prací, protože každá další hodina volného času se rovná ušlé spotřebě zboží. Existuje i určitá výše reálné mzdy, kdy její další zvýšení činí domácnosti tak bohatými, že si mohou dovolit více volného času a tím pádem méně pracovního. Který efekt převáží, záleží čistě jen na preferencích dané domácnosti. [18]

Dynamika trhu práce a změny na něm jsou do jisté míry kontrolovány státem. Aby se trh co nejvíce přibližoval své rovnováze, to znamená ekonomika svému potenciálnímu produktu a plnému stavu zaměstnanosti slouží státní politika, jejímž prostřednictvím stát koordinuje nabídku a poptávku.

2.1 Nezaměstnanost jako sociální a ekonomický jev

Nezaměstnanost je stále více sledovaným agregátem. Každý stát pozoruje vývoj své ekonomiky včetně míry nezaměstnanosti. Sledované ukazatele a vytváření časových řad slouží k porovnávání situace s ostatními státy, ale především pomáhají při rozhodování o hospodářské politice.

2.1.1 Měření nezaměstnanosti

K různým statistickým zpracováním je podstatné umět nezaměstnanost měřit. Podle Eurostatu se za nezaměstnané berou všechny osoby 15-ti leté a starší, které ve sledovaném období současně splňují tyto 3 podmínky [18]:

- 1) Byly bez práce. Tím se myslí, že nebyly v placeném zaměstnání ani sebezaměstnané.
- 2) Hledaly aktivně práci. Jsou to lidé, kteří jsou registrovaní na úřadu práce, hledají práci přímo, využívají inzerci, apod.
- 3) Byly připraveny k nástupu do práce. To znamená, že jsou k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14-ti dnů.

Pokud některá osoba nespĺňuje minimálně jednu tuto podmínku, jedná se o ekonomicky neaktivní osobu. Tento pojem je důležitý pro výpočet míry nezaměstnanosti. Vzorec obsahuje podíl mezi celkovým počtem nezaměstnaných (U) a pracovních sil (L), přičemž pracovní síly se skládají ze zaměstnaných (E) a nezaměstnaných (U).

$$u = \frac{U}{L} \times 100 = \frac{U}{E + U} \times 100 \quad (2)$$

Pracovním silám se také říká ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Patří sem starobní důchodci, ženy na mateřské dovolené, studenti a mnoho dalších skupin osob.

2.1.2 Druhy nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti se mění každým okamžikem. Lidé opouštějí svou práci a jiní zase do zaměstnání nastupují. Pokud se tento trend sleduje během dlouhého období, výsledkem je oscilace kolem potenciální úrovně nezaměstnanosti. Této úrovni se říká přirozená míra nezaměstnanosti, kdy se ekonomika nachází na svém

potenciálním produktu. V některé literatuře je tato míra brána jako dlouhodobý průměr skutečných měr nezaměstnaností.

Nezaměstnanost však vzniká z určitého důvodu, a proto se nejčastěji rozděluje na následující druhy [18]:

- Frikční nezaměstnanost;
- strukturální nezaměstnanost;
- cyklická nezaměstnanost.

Nezákladnějším typem je právě **frikční nezaměstnanost**. Vyplývá to z povahy trhu práce, který je dynamický, a lidé jsou na něm v neustálém pohybu. Ti opouštějí svou práci a opětovně ji hledají. Hledání nového zaměstnání však nějakou dobu trvá, například kvůli nedokonalostem a asymetrii při získávání informací o nových pracovních místech. [18]

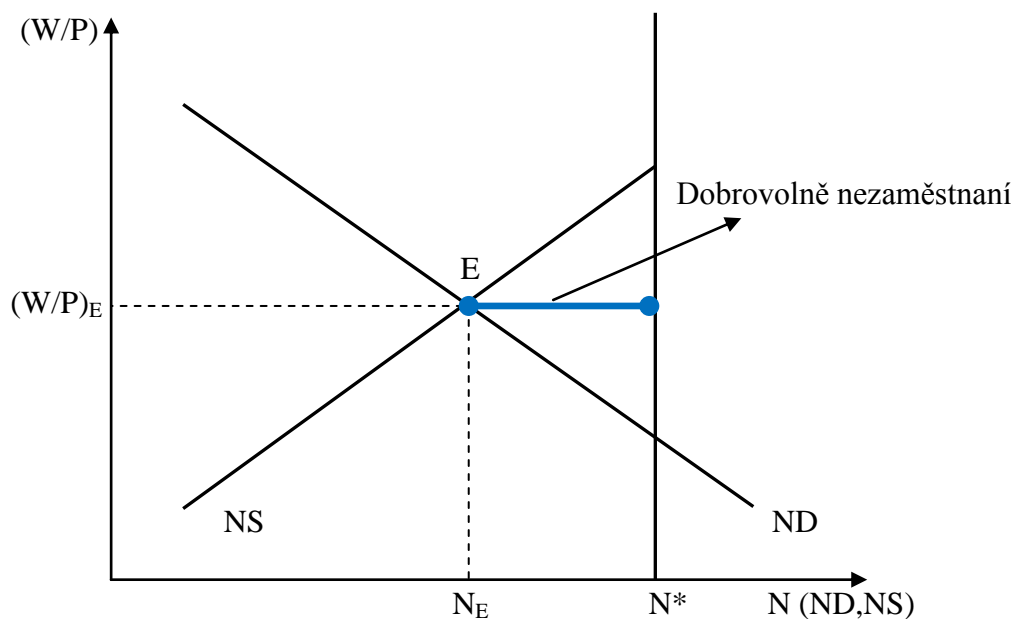
Strukturální nezaměstnanost na trhu práce vychází z nesouladu nabídky a poptávky po práci v dané době a na daném území. Může také docházet ke změnám mezi jednotlivými odvětvími. [18]

Obě předešlé typy nezaměstnanost jsou součástí přirozené míry nezaměstnanosti.

V ekonomice probíhají ekonomické cykly, které způsobují **cyklickou nezaměstnanost**. V době konjunktury je celkově zaměstnáno více lidí a nezaměstnanost dosahuje nižší míry. Během recese je tomu logicky naopak. Cyklickou nezaměstnanost vypočítáme jako rozdíl mezi skutečnou a přirozenou mírou nezaměstnanosti. [18]

Na trhu práce se objevují lidé zaměstnaní, nedobrovolně a dobrovolně nezaměstnaní. Dobrovolná zaměstnanost nastává, pokud člověk upřednostní volný čas před prací. Graficky lze zobrazit takto.

Obrázek 5: Dobrovolná nezaměstnanost

Zdroj: upraveno podle [3]

Ekonomové Blanchard a Summers poukazují, že při vysoké nezaměstnanosti v dlouhém období vzniká jev hystereze, kdy tato vysoká nezaměstnanost způsobuje zvýšení přirozené míry nezaměstnanosti. [18]

2.2 Nezaměstnanost a její důsledky

Nezaměstnanost jako negativní jev působí taktéž negativně na mnoho oblastí lidského života. Její důsledky mohou mít dvojí charakter. Tím prvním je ekonomické hledisko, kde se míra nezaměstnanosti nejvíce dotýká hrubého domácího produktu, existuje však i lehká závislost mezi inflací a nezaměstnaností. Dalším pohledem jsou sociální důsledky, které samotní občané pociťují nejvíce.

2.2.1 Ekonomické důsledky

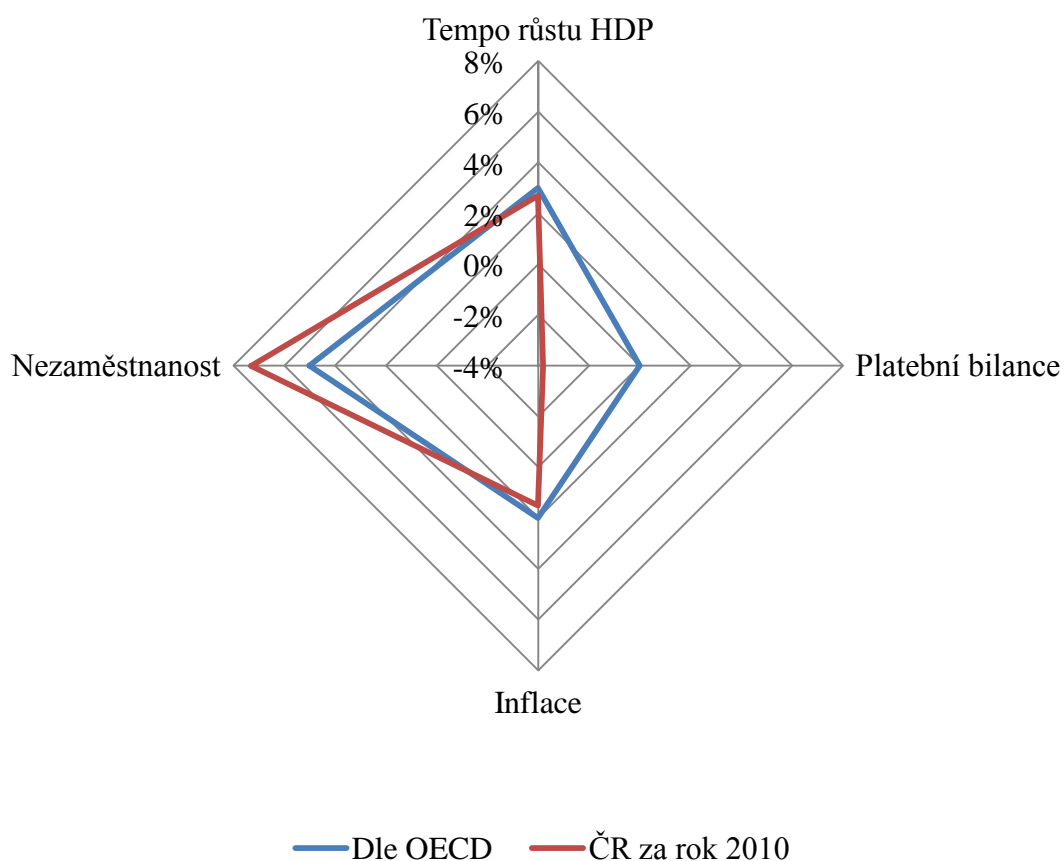
Z makroekonomického hlediska existuje vzájemná interakce mezi některými makroagregáty. Pro zobrazení je využíván tzv. magický čtyřúhelník. V tomto úhelníku jsou zachyceny všechny čtyři ukazatele, které ovlivňuje zvolená hospodářská politika. Těmito parametry jsou hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a platební bilance.

Organizace OECD dokonce stanovuje jejich ideální hodnoty, které by se tedy měly pohybovat kolem určitého optima [44]:

- meziroční tempo růstu reálného produktu = 3 %
- průměrná roční míra inflace = 2 %
- průměrná roční míra nezaměstnanosti = 5 %
- podíl salda běžného účtu PB na nominálních HDP = 0 %.

V následujícím grafu je zobrazeno předešlé optimum společně se situací České republiky v roce 2010.

Obrázek 6: Magický čtyřúhelník ČR za rok 2010

Zdroj: upraveno podle [22]

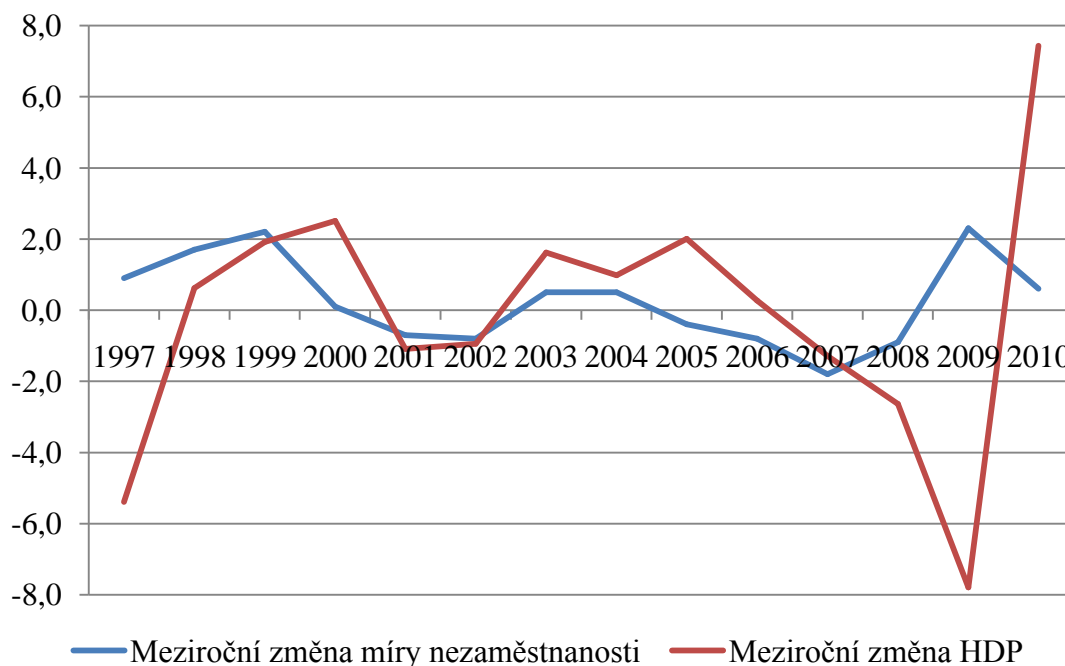
Z obrázku vyplývá, že tempo růstu HDP a míra inflace jsou téměř totožné se stanoveným optimumem. Nezaměstnanost i platební bilance se naopak liší. Míra

nezaměstnanosti, která v roce 2010 činila 7,3 %, se od daného parametru liší pouze o 2,3 %. Tento rozdíl není tak výrazný.

Při analýze vztahů jednotlivých makroekonomických veličin dojde k rozdílům v jejich vzájemném vztahu.

Hrubý domácí produkt je nezaměstnaností silně ovlivňován. Při vyšší nezaměstnanosti, kdy se snižuje počet zaměstnaných osob, dochází nedostatečnému využití zdrojů, a tím pádem i ke snížení celkové produkce. Ekonomika se nachází pod svým potenciálním produktem. Konkurenceschopnost státu se snižuje a rozvoj dané země se zpomaluje. Nejlépe tento ekonomický dopad vyjadřuje Okunův zákon, který vysvětluje relaci mezi mírou nezaměstnanosti a hrubým domácím produktem. Vzniká zde negativní korelační vztah. Následující graf tento zákon ilustruje na podmínkách České republiky. [11]

Obrázek 7: Vztah mezi nezaměstnaností a HDP v ČR (1997-2010)

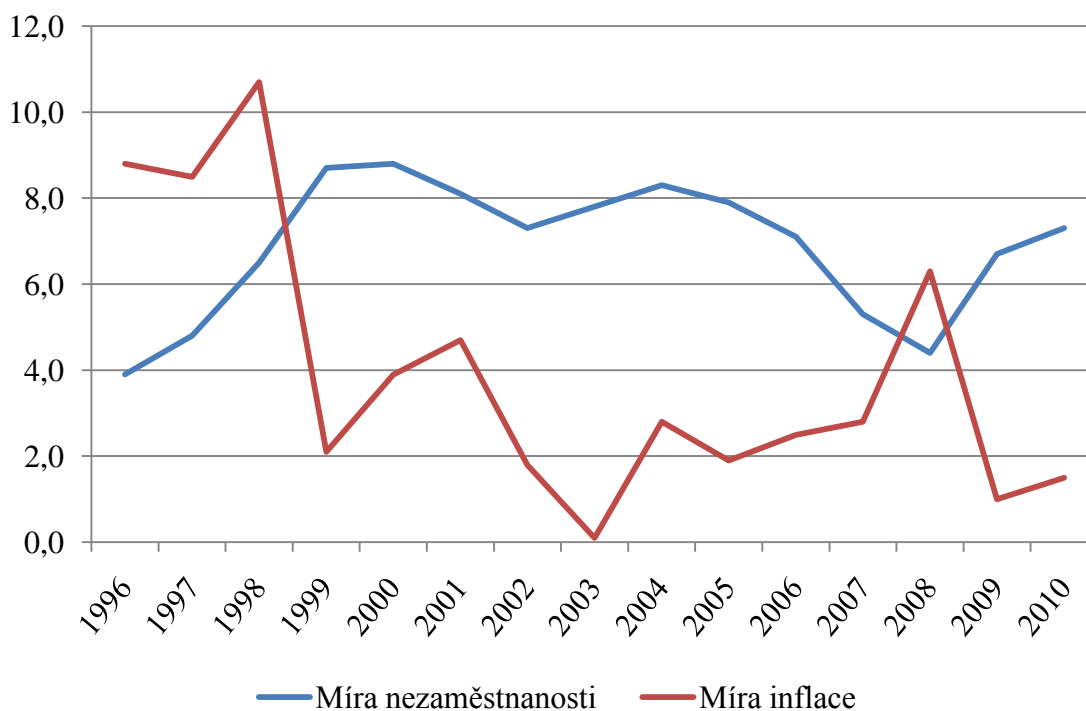
Zdroj: upraveno podle [19]

Z grafu jasně vyplývá inverzní vztah mezi zmíněnými veličinami. Velice výrazná změna se vyskytuje mezi roky 2008 a 2009. Mezi nimi stoupla nezaměstnanost

o 2,3% a zároveň klesl produkt o 7,8%. Pozitivní změnou jsou například roky 2004 a 2005. V tuto dobu došlo ke snížení nezaměstnanosti o 0,4 % a HDP vzrostlo o 2 %.

Co se týká interakce inflace a nezaměstnanosti je tento jev podobný, jako tomu bylo u předešlé veličiny.

Obrázek 8: Vztah mezi nezaměstnaností a inflací v ČR (1996-2010)

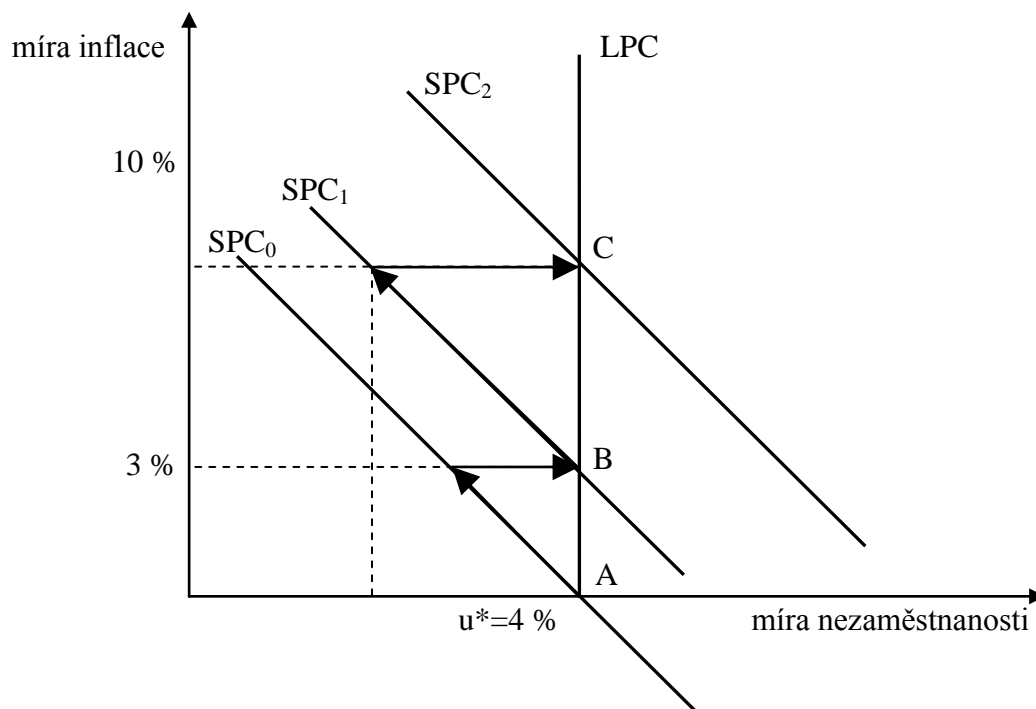

Zdroj: upraveno podle [19]

Tento vztah se pokusil jako první vysvětlit novozélandský ekonom A. W. Phillips. Roku 1958 vytvořil Phillipsovu křivku, která vyjadřuje substituční vztah mezi mírou nezaměstnanosti a mírou růstu nominálních mezd. Nejdříve došlo k modifikaci, kdy P. A. Samuelson a R. M. Solow nahradili v původní Phillipsově křivce míru růstu nominálních mezd mírou růstu cenové hladiny. Stěžejním důkazem je, že vysoká míra nezaměstnanosti je doprovázena nízkou mírou inflace a naopak. Tato křivka byla dále rozšířena M. Friedmanem a E. Phelpssem tak, že byla přidána dlouhodobá křivka. Zde se předpokládalo, že lidé uvažují racionálně, a tak substituce mezi inflací a nezaměstnaností existuje pouze v krátkém období, v dlouhém nikoliv. Vysvětlení je jednoduché. Pokud stát svými zásahy, například pokud centrální banka zvýší reálnou nabídku peněz, zvýší se cenová hladina a nezaměstnanost klesne pod svou

přirozenou míru. Celkové zvýšení cen lidé očekávají a požadují navýšení svých nominálních mezd. To má za následek návrat nezaměstnanosti na původní úroveň doprovázený opětovným zvýšením míry inflace. Tyto závěry ilustruje následující graf. [18]

Obrázek 9: Phillipsova křivka

Zdroj: upraveno podle [18]

Pokud se však upustí od ekonomických ukazatelů, existuje celá řada sociálních faktorů, které nezaměstnanost také ovlivňují.

2.2.2 Sociální důsledky

Na pomyslném žebříčku hodnot je pro některé lidi velice důležitý osobní a společenský život. Proto na rozdíl od ekonomických důsledků jsou tyto změny prožívány velice individuálně. Člověk se kvůli ztrátě zaměstnání může dostat do tíživé situace, kterou nedokáže sám vyřešit, a to působí na dosavadní chování i jeho okolí [14]:

Vliv na životní úroveň

Ztráta příjmu ze zaměstnání nutně vede k omezení celkových výdajů, na které je občan zvyklý. Pokud se nedokáže přizpůsobit včas nastalé situaci, může dojít k výrazným finančním potížím a po určité době i ke snížení finančního standardu, v nejhorším případě k chudobě.

Vliv na rodinu

Rodina jako instituce, jejíž existence závisí na spolupráci všech jejích členů, je ztrátou práce některého z nich ovlivněna v mnoha ohledech. Počínaje narušením denní rutiny, do které patří rodinné zvyklosti a postupy, a rozpadem partnerských vztahů konče. V budoucnosti dochází k ovlivnění některých demografických ukazatelů, jako je sňatečnost či porodnost.

Vliv na vnímání času

Na narušení rodinných zvyklostí navazuje změna ve vnímání času, což způsobuje ztrátu důležitosti denního režimu, který je stále více nahrazován pasivitou. Člověk se více věnuje bezúčelným aktivitám, do kterých patří mimo jiné sledování televize. Nejvyšším a zároveň nejhorším stupněm se může stát alkoholismus či kriminalita.

Vliv na fyzické i psychické zdraví

Nezaměstnanost způsobuje trauma, které vzniká po ztrátě společenského postavení. Nezaměstnaný se cítí pro společnost zbytečný a nepotřebný, což může vést k oslabení sebedůvěry a silným depresím. Takový stres mívá i fyzické projevy jako onemocnění imunitního, cévního, mozkového či kardiovaskulárního systému.

Všechny zmíněné vlivy nemusí nastat u každého jedince. Vždy záleží na jeho osobní síle a pomoci okolí.

2.3 Státní politika zaměstnanosti

Primárním cílem státní politiky zaměstnanosti je zajistit právo na zaměstnání všem občanům České republiky a těm, kteří mají na území republiky trvalý pobyt. Základním dokumentem obsahující základní ustanovení, zaměstnávání osob a také kontrolní činnosti je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který byl několikrát novelizován, přičemž nejnovější novela platí od začátku roku 2012.

Podobná práva vychází Listiny základních práv a svobod. V Hlavě čtvrté s názvem Hospodářská, sociální a kulturní práva v článku 26 je mimo jiné obsaženo: *„Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“* [17]

Politika zaměstnanosti obsahuje opatření státu, které ovlivňují dynamičnost a rovnováhu na trhu. Důvodem je neefektivní využívání pracovních sil, což má své mikroekonomické a makroekonomické důsledky. Z pohledu mikroekonomie ovlivňuje vztah mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, přičemž hlavním cílem je podpora růstu ekonomiky a vytvoření nových pracovních míst. Při prolínání s makroekonomií dochází ke sledování strategických cílů společně se zaměřením na fiskální, monetární či mzdové zásahy. Zásadním aspektem při vytváření takové politiky je její rozdělení na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti. [10]

Mezi činnosti při realizaci státní politiky zaměstnanosti patří [6]:

- Zabezpečování práva na zaměstnání;
- sledování a vyhodnocování situace na trhu práce;
- rozvoj lidských zdrojů na trhu práce v souladu s evropským trhem práce a podmínkami pro čerpání pomoci z Evropského sociálního fondu;
- tvora a koordinace jednotlivých programů;
- uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti;
- tvorba a zapojení do mezinárodních programů;
- hospodaření s prostředky na politiku zaměstnanosti;
- poskytování informačních, poradenských a zprostředkovatelských služeb;
- poskytování podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci;

- opatření na podporu a dosažení rovného zacházení s muži a ženami, s osobami bez ohledu na jejich rasový a etnický původ, s osobami se zdravotním postižením a s dalšími skupinami osob;
- usměrňování zaměstnávání pracovních sil ze zahraničí na území České republiky a z území České republiky do zahraničí.

Tvorbu státní politiky zaměstnanosti má na starosti stát, ale na činnostech se podílí mnoho osob, zejména zaměstnavatelé a odborové organizace, územně samosprávné celky, profesní organizace, sdružení osob se zdravotním postižením a organizacemi zaměstnavatelů. Státní správu vykonává Ministerstvo práce a sociálních věcí společně s jednotlivými úřady práce, jejichž logo je zobrazeno v příloze 1. [6]

Hlavním cílem těchto osob je zprostředkování zaměstnání a snižování nezaměstnanosti. Tím se rozumí vyhledání zaměstnání pro fyzické osoby, které se o práci uchází a na druhé straně také vyhledávání zaměstnanců pro zaměstnavatele, kteří hledají nové pracovní síly. To vše doprovází poradenská a informační činnost v oblasti pracovních příležitostí. Zaměstnání zprostředkovávají krajské pobočky Úřadu práce nebo také agentury práce, což jsou právnické nebo fyzické osoby, které mají povolení v příslušné formě pro zprostředkování zaměstnání. Za účelem identifikace zájemců o zaměstnání je vedena Evidence zájemců o zaměstnání, která obsahuje identifikační údaje každého zájemce, údaje o jeho kvalifikaci, získaných pracovních zkušenostech a mnoho dalších dat. Každý uchazeč se hlásí u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž územním správním obvodu má bydliště. [6]

V následujících dvou podkapitolách jsou druhy pomoci, které může nezaměstnaný získat.

2.3.1 Pasivní politika zaměstnanosti

Nejdříve se v několika etapách začala vyvíjet pasivní politika zaměstnanosti, a to prostřednictvím podpor a dávek v nezaměstnanosti, které se začaly objevovat již v první třetině 20. století. Poskytování podpory mělo přímou vazbu na tzv. sociální potřebnost, kdy se prokazovaly příjmy domácnosti. Tím byla garantována minimální úroveň státní pomoci. [10]

Do pasivní politiky zaměstnanosti řadíme hlavně podporu v nezaměstnanosti, která slouží k hmotnému zabezpečení nezaměstnaného a umožňuje jeho existenční přežití. Funguje na principu redistribuce prostředků, které je možné čerpat pomocí daňového inkasa a částečně na principu pojištění. Díky tomu může vláda vynakládat finance na [10]:

- Podporu v nezaměstnanosti;
- podporu při rekvalifikaci.

2.3.2 Aktivní politika zaměstnanosti

Její vývoj sahá až do 50. let 20. století. Důvod jejího vzniku je vysoká poptávka po práci během poválečného období. Avšak až v 70. letech 20. století je na ni stále více kladen důraz. Častěji se prosazovala kultivace lidského kapitálu pomocí rekvalifikací, podpor a poradenství při samotném hledání práce nebo dokonce vytvořením nového pracovního místa. Poslední opatření probíhalo ve veřejném i soukromém sektoru ve všech možných odvětví jako je životní prostředí, energie, doprava, umění, sport nebo pečovatelské služby. [10]

Je jasné, že mezi zmíněnými politikami zaměstnanosti je zásadní rozdíl. Aktivní politika působí preventivně a pomocí vynakládání prostředků na vzdělání občanů a vytváření nových pracovních míst, se snaží nezaměstnanosti předcházet nebo alespoň její míru snižovat. Na druhé straně pasivní politika zaměstnanosti, již řeší problém vzniklý při ztrátě zaměstnání.

Finanční prostředky směřují přímo lidem jako náhrada ztráty mzdy a mohou být vynakládány tímto způsobem [10]:

- Rekvalifikace;
- investiční pobídky;
- veřejně prospěšné práce;
- společensky účelná pracovní místa;
- překlenovací příspěvek;
- příspěvek na dopravu zaměstnanců;
- příspěvek na zapracování;
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program.

2.3.3 Výdaje na státní politiku zaměstnanosti

Česká republika jako člen Evropské unie (dále jen „EU“) musí v rámci koordinované politiky EU, zařadit mezi své cíle státní politiku zaměstnanosti a vypracovat tzv. Národní akční plán zaměstnanosti. Mezi směry, které náleží do priorit prováděných politik, patří [10]:

- Aktivní a preventivní opatření pro nezaměstnané a neaktivní;
- vytváření pracovních míst a podnikání;
- posilování adaptability a mobility na trhu práce;
- rozvoj lidského kapitálu a celoživotní vzdělávání;
- zvyšování nabídky pracovních sil a podpora aktivního stárnutí;
- rovnost pohlaví;
- integrace znevýhodněných osob na trhu práce a boj proti jejich diskriminaci;
- prostřednictvím pobídek zvyšovat atraktivitu práce;
- transformovat práci načerno na řádné zaměstnání;
- řešení regionálních disparit v oblasti zaměstnanosti.

Hlavními osobami zajišťující plnění cílů jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a také jednotlivé úřady práce. Opatření, které provádějí tyto instituce, mají podobu aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti.

V pasivní politice zaměstnanosti je primárním cílem hmotná pomoc občanům v době jejich nezaměstnanosti. Dále zahrnuje formu pojištění v době nezaměstnanosti. Na základě systému se nezaměstnaným vyrovná rozdíl ztráty příjmu ze zaměstnání. Možnosti využití redistribuční funkce musí předcházet daňový systém a částečně i daný druh pojištění.

Důležitým nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti je podpora uchazečů o zaměstnání a jejich uplatnění na trhu práce. Výsledkem je snížení nezaměstnanosti, sociálně ekonomický rozvoj a především snížení finanční náročnosti v rámci státního rozpočtu. Přehled celkových výdajů na státní politiku zaměstnanosti České republiky ukazuje následující tabulka.

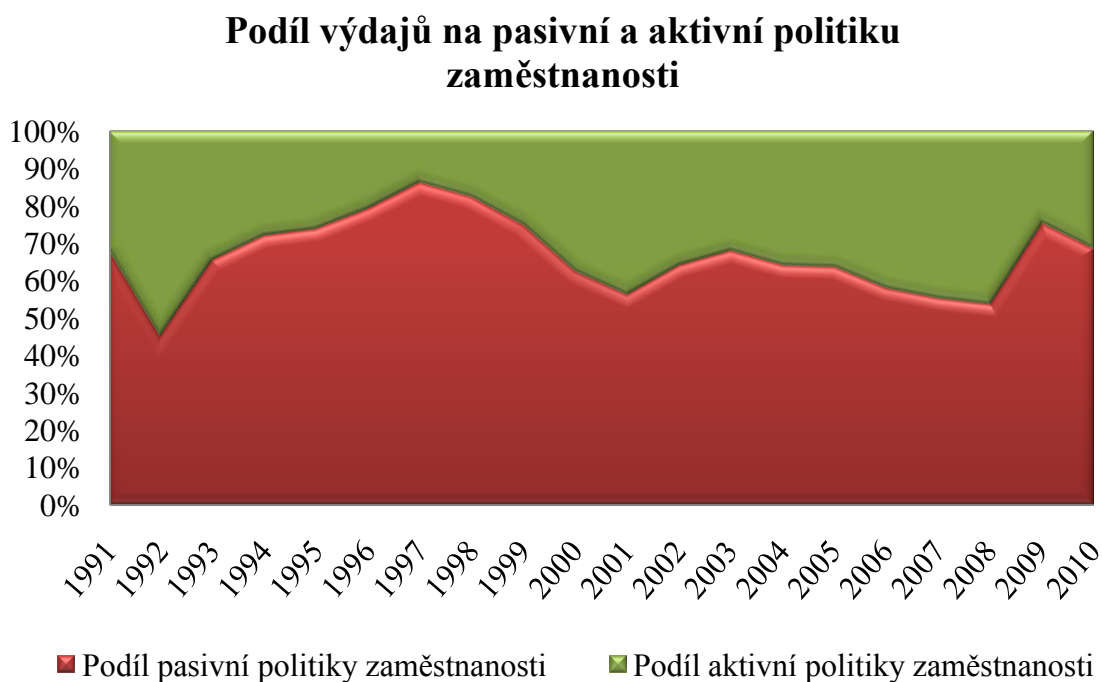
Tabulka 3: Výdaje na státní politiku zaměstnanosti v ČR v letech 1991-2010

Rok	Státní politika zaměstnanosti (v tis. Kč)	Pasivní politika zaměstnanosti (v tis. Kč)	Aktivní politika zaměstnanosti (v tis. Kč.)
1991	2 450 270	1 677 270	773 000
1992	3 145 028	1 423 352	1 721 676
1993	2 166 077	1 416 669	749 408
1994	2 562 588	1 844 265	718 323
1995	2 416 637	1 781 846	634 791
1996	2 664 493	2 106 406	558 087
1997	3 972 035	3 420 038	551 995
1998	5 096 712	4 193 698	903 014
1999	7 631 216	5 709 466	1 921 750
2000	9 086 623	5 680 469	3 406 154
2001	9 522 338	5 228 947	4 063 277
2002	9 879 089	6 209 746	3 483 250
2003	10 960 415	6 949 250	3 274 160
2004	11 750 430	7 030 047	3 939 856
2005	11 959 120	7 046 845	4 027 853
2006	14 202 321	7 307 521	5 300 675
2007	15 072 541	7 015 755	5 673 321
2008	15 680 608	7 114 895	6 131 729
2009	23 132 685	15 077 723	4 953 467
2010	22 736 413	13 354 778	6 171 493

Zdroj: upraveno podle [40]

Z tabulky vyplývá, že celkové výdaje se rok od roku zvyšují. Bohužel podíl výdajů na pasivní politiku nezaměstnanosti je téměř každý rok vyšší než podíl výdajů na aktivní politiku nezaměstnanosti.

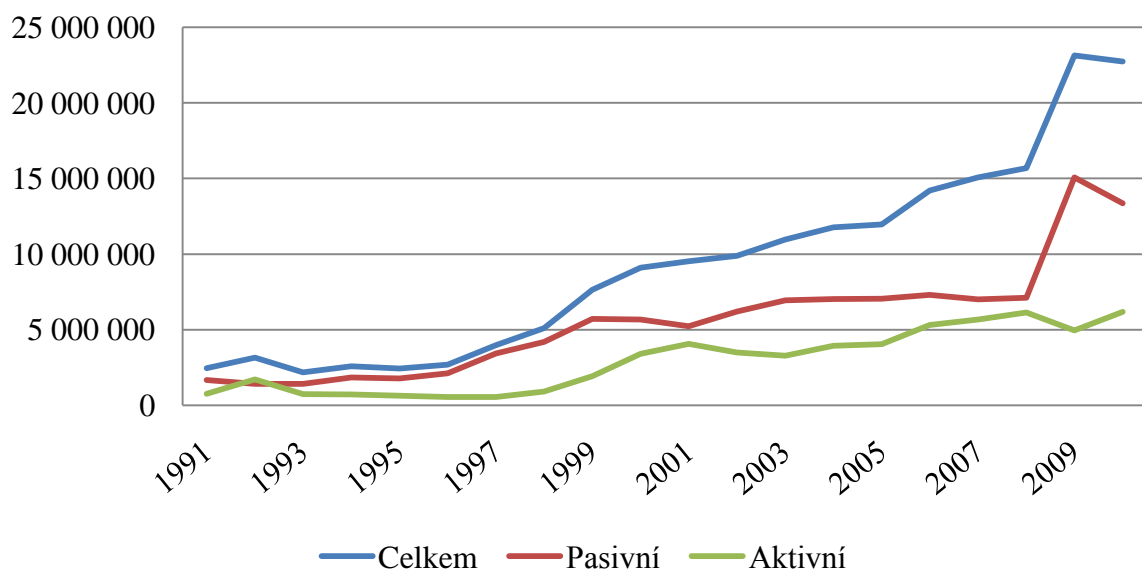
Obrázek 10: Podíl výdajů na pasivní a aktivní politiku zaměstnanosti ČR

Zdroj: upraveno podle [40]

Průměrný podíl výdajů na pasivní politiku zaměstnanosti je 60 % z celkových výdajů. Z toho vyplývá, že na aktivní politiku zaměstnanosti je to pouze 40 %.

Obrázek 11: Výdaje na státní politiku zaměstnanosti (v tis. Kč)

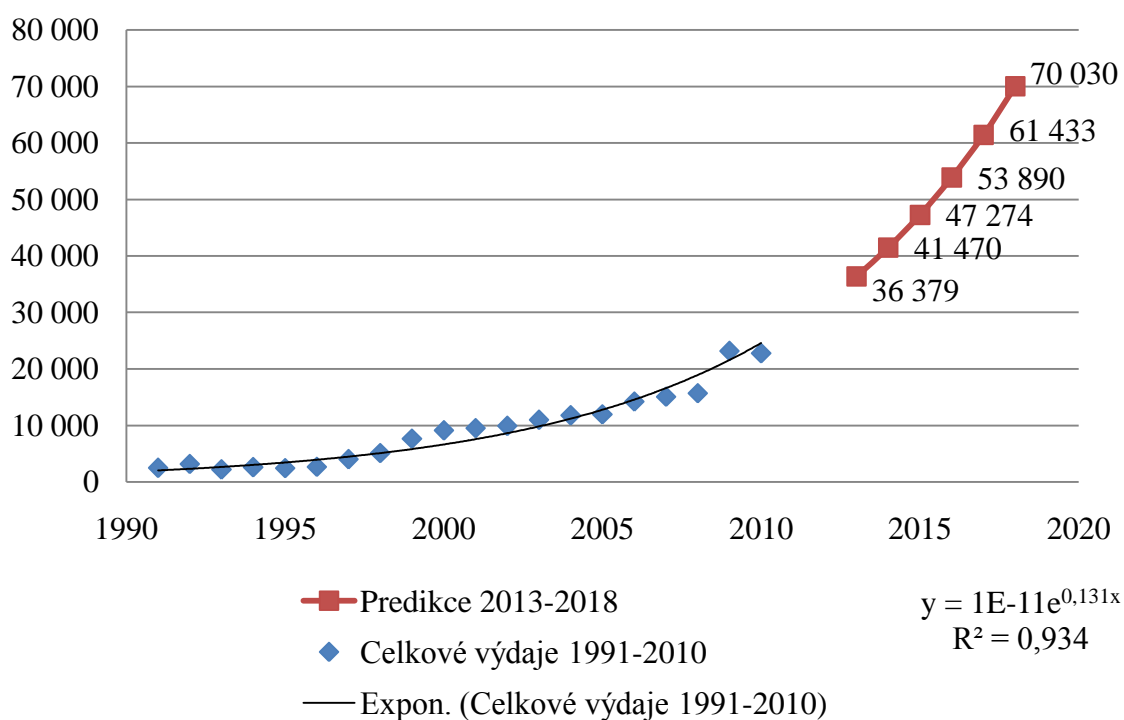
Zdroj: upraveno podle [40]

Jak naznačuje předchozí graf, pouze v roce 1992 byly výdaje na aktivní politiku vyšší než na pasivní politiku zaměstnanosti.

V další části je nastíněn vývoj celkových výdajů na státní politiku zaměstnanosti. Z analýzy dostupných údajů z roku 1991-2010 je zřejmé, že tyto výdaje rostou exponenciální řadou. Byla tedy proložena exponenciální funkcí a predikovaná data byla vypočítána pomocí příslušné exponenciální rovnice, přičemž index determinace činí 0,934.

Na následujícím grafu jsou tedy zobrazené tyto výdaje včetně predikce na roky 2013-2018.

Obrázek 12: Predikce vývoje celkových výdajů na SPZ (v mil. Kč)

Zdroj: upraveno podle [40]

Z grafu vyplývá, že v roce 2018 by mohly celkové výdaje na politiku zaměstnanosti dosahovat až 70 miliard Kč.

3 Podpora v nezaměstnanosti jako sociální dávka

Získání podpory v nezaměstnanosti je občas jedinou záchranou pro člověka, který ztratil z jakéhokoli důvodu své zaměstnání.

3.1 Podmínky pro vyplácení podpory

Nárok na získání podpory není automatické, naopak existuje několik podmínek, které musí být splněny [21]:

Za prvé, nárok existuje, pokud občan vykonával alespoň 12 měsíců v rozhodném období zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, která zakládá povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Rozhodným obdobím v roce 2012 se myslí poslední 2 roky¹ před zařazením uchazeče o zaměstnání do evidence.

Za druhé se musí u úřadu práce, kde je uchazeč evidován, podat žádost a podporu v nezaměstnanosti. Ukázka formuláře žádosti je v příloze 2.

Za třetí, ke dni, ke kterému má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, nesmí uchazeč pobírat starobní nebo plný invalidní důchod.

Do předchozího zaměstnání je započítána i náhradní doba zaměstnání, což je [21]:

- Příprava osoby se zdravotním postižením k práci;
- pobírání plného invalidního důchodu;
- osobní péče o dítě do 4 let věku;
- osobní péče o osobu, která se podle zvláštních právních předpisů považuje za osobu závislou na pomoci jiné osoby ve stupni II – středně těžká závislost, ve stupni III – těžká závislost, nebo ve stupni IV – úplná závislost, pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně hradí náklady na své potřeby (tyto podmínky se nevyžadují, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou);

---

¹ 3 roky v roce 2011

- výkon dlouhodobé dobrovolnické služby v rozsahu překračujícím v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, která má akreditaci MV ČR;
- soustavné přípravy na budoucí povolání v maximální délce 6 měsíců.

Výše poskytování podpory v nezaměstnanosti se dělí na tři fáze [21]:

- 1) V prvních dvou měsících podpůrní doby je nárok na 65 % průměrného měsíčního čistého výdělku;
- 2) další dva měsíce podpůrní doby činí podpora 50 % průměrného měsíčního čistého výdělku;
- 3) a po zbývajícím období je to 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku.

Vždy se jedná o průměrný měsíční čistý výdělek, který byl zjištěn v posledním ukončeném zaměstnání v rozhodném období, nebo z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období přepočteného na 1 kalendářní měsíc, při výkonu poslední samostatné výdělečné činnosti. Pokud došlo k přerušení zaměstnání bez vážného důvodu, a to dobrovolně či dohodou se zaměstnavatelem, náleží uchazeči 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku po celou podpůrní dobu. To se nevztahuje na ukončení samostatné výdělečné činnosti a na ukončení více zaměstnání ve stejný den, přičemž alespoň jedno bylo ukončeno z vážných důvodů. Zároveň je stanoven pomyslný strop poskytované podpory, který se v jednotlivých letech stále upravuje. Následující tabulka ukazuje maximální měsíční výši podpory, která se rozlišuje na podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci. [21]

Tabulka 4: Maximální výše měsíční podpory

Maximální výše podpory při doložení příjmů (měsíčně)	2009	2010	2011	2012
V nezaměstnanosti	13 307 Kč	13 280 Kč	13 528 Kč	13 761 Kč
Při rekvalifikaci	14 913 Kč	14 883 Kč	15 161 Kč	15 421 Kč

Zdroj: [21]

V případě, že byla splněna podmínka doby předchozího zaměstnání započtením náhradní doby, a tato doba byla v rozhodném období dobou poslední, nebo pokud bez vlastního zavinění nemůže dojít k osvědčení výše průměrného měsíčního čistého

výdělku nebo vyměřovacího základu, nebo jednoduše nelze stanovit průměrný měsíční čistý výdělek či vyměřovací základ, činí podpora [21]:

- 1) V prvních dvou měsících podpůrčí doby 0,15násobek průměrné mzdy v národním hospodářství;
- 2) další dva měsíce podpůrčí doby 0,12násobek průměrné mzdy v národním hospodářství;
- 3) a po zbývajícím období 0,11 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství.

Přičemž průměrná mzda v národním hospodářství se bere za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházející kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o podporu. Za těchto okolností je zároveň maximální výše podpory 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství. [21]

Co se týče délky poskytování podpory v nezaměstnanosti, je rozdělena na 3 stupně, které jsou rozlišeny podle věku, a to následujícím způsobem, který je uveden v tabulce:

Tabulka 5: Délka podpory v nezaměstnanosti

Věk	Délka podpory
do 50-ti let	5 měsíců
nad 50 let a do 55-ti let	8 měsíců
nad 55 let	11 měsíců

Zdroj: [21]

Je zcela jasné, že se zvyšujícím věkem se délka poskytování podpory prodlužuje, protože s růstem věku je stále obtížnější nalézt si novou práci.

Bohužel existují i situace, kdy uchazeč nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti. Pokud uchazeči v posledních šesti měsících před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání, zaměstnavatel ukončil pracovně-právní vztah z důvodu porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem. Uchazeči o zaměstnání také nenáleží podpora po dobu [21]:

- Pobírání starobního důchodu;
- pobírání nemocenských dávek;
- pobírání podpory při rekvalifikaci;
- po dobu výkonu vazby.

Dále se také podpora v nezaměstnanosti neposkytuje do ciziny, pokud vyhlášená mezinárodní smlouva, k jejíž ratifikaci dal Parlament České republiky souhlas a jíž je Česká republika vázána, nestanoví jinak. [21]

3.2 Ekonomické aspekty

Jak vyplývá z předchozí kapitoly, podporu v nezaměstnanosti ovlivňuje mnoho aspektů. Kromě toho, že délka vyplácení záleží na věku uchazeče, je stanovena také maximální výše podpory a další podmínky. Tím hlavním je celková výše, kterou člověk získá a která přímo závisí na předchozím průměrném výdělku. Na následující teoretické studii jsou ukázány příklady výpočtu podpory v nezaměstnanosti v závislosti na změně, některých ekonomických aspektů.

Při výchozí studii určíme nezaměstnaného muže, kterému je 30 let a jehož průměrný výdělek by činil 10 000 Kč nebo 25 000 Kč. Vždy se vychází z předpokladu, že nebylo vyplaceno odstupné. V opačném případě by například při tříměsíčním odstupném byla podpora v nezaměstnanosti vyplácena až od čtvrtého měsíce nezaměstnanosti, přičemž délka podpůrčí doby i výše podpory zůstává zachována.

Tabulka 6: Případová studie č. 1 - vyplácení podpory v nezaměstnanosti

Výchozí situace	1	2	3	4
Průměrná měsíční mzda	10 000 Kč	10 000 Kč	25 000 Kč	25 000 Kč
Pracovní poměr ukončen výpovědí zaměstnavatele	Ne	Ano	Ne	Ano
Věk	30	30	30	30
Délka podpory (v měsících)	5	5	5	5
Výše podpory 1. měsíc	4 500 Kč	6 500 Kč	11 250 Kč	13 528 Kč
Výše podpory 2. měsíc	4 500 Kč	6 500 Kč	11 250 Kč	13 528 Kč
Výše podpory 3. měsíc	4 500 Kč	5 000 Kč	11 250 Kč	12 500 Kč
Výše podpory 4. měsíc	4 500 Kč	5 000 Kč	11 250 Kč	12 500 Kč
Výše podpory 5. měsíc	4 500 Kč	4 500 Kč	11 250 Kč	11 250 Kč
Celková výše podpory	22 500 Kč	27 500 Kč	56 250 Kč	63 306 Kč

Zdroj: zpracováno podle [9]

Pro srovnání výsledků je přidána případová studie muže ve věku 55 let, který má totožné varianty výdělků jako u předchozího.

Tabulka 7: Případová studie č. 2 - vyplácení podpory v nezaměstnanosti

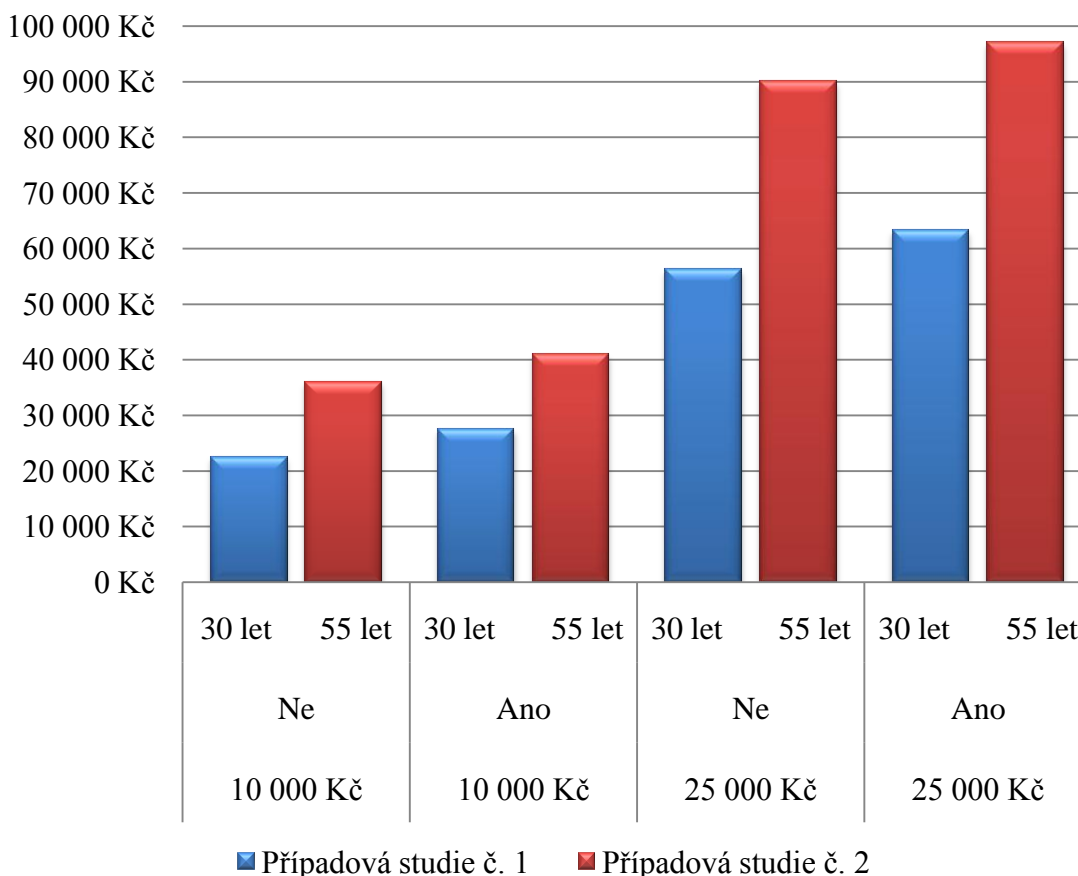
Výchozí situace	1	2	3	4
Průměrná měsíční mzda	10 000 Kč	10 000 Kč	25 000 Kč	25 000 Kč
Pracovní poměr ukončen výpovědí zaměstnavatele	Ne	Ano	Ne	Ano
Věk	55	55	55	55
Délka podpory (v měsících)	8	8	8	8
Výše podpory 1. měsíc	4 500 Kč	6 500 Kč	11 250 Kč	13 528 Kč
Výše podpory 2. měsíc	4 500 Kč	6 500 Kč	11 250 Kč	13 528 Kč
Výše podpory 3. měsíc	4 500 Kč	5 000 Kč	11 250 Kč	12 500 Kč
Výše podpory 4. měsíc	4 500 Kč	5 000 Kč	11 250 Kč	12 500 Kč
Výše podpory 5. měsíc	4 500 Kč	4 500 Kč	11 250 Kč	11 250 Kč
Výše podpory 6. měsíc	4 500 Kč	4 500 Kč	11 250 Kč	11 250 Kč
Výše podpory 7. měsíc	4 500 Kč	4 500 Kč	11 250 Kč	11 250 Kč
Výše podpory 8. měsíc	4 500 Kč	4 500 Kč	11 250 Kč	11 250 Kč
Celková výše podpory	36 000 Kč	41 000 Kč	90 000 Kč	97 056 Kč

Zdroj: zpracováno podle [9]

Je vidět, že výši podpory v nezaměstnanosti ovlivňuje délka doby, po kterou je vyplácena. Starší lidé mají nárok na vyplácení dávek po více měsících. Dalším důležitým ukazatelem je, kým byl pracovní poměr ukončen. Pokud zaměstnanec sám opustí zaměstnání vlastní výpovědí či dohodou, tedy bez vážného důvodu, je mu každý měsíc

vyplácena stejná částka a tím i celková výše podpory je nižší, než je tomu v případě, že pracovní poměr ukončí zaměstnavatel. Potom je výše podpory v prvních měsících vyšší a tím i výsledná celková podpora.

Obrázek 13: Případové studie vyplácení podpor v nezaměstnanosti

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavním ekonomickým aspektem je výše průměrné mzdy. Ti, co mají vyšší výdělků v práci, o kterou přišli, mají i vyšší podporu v nezaměstnanosti. Je to z důvodu zásluhovosti z produktivity a také pro udržení jejich životního standardu. Zároveň je zákonem stanovena maximální měsíční výše podpory. Podobně je tomu u věku nezaměstnaného. Pro starší lidi je obtížnější nalézt si novou práci, i přestože jejich praktické zkušenosti jsou jistě mnohem rozsáhlejší, než je tomu například u čerstvých absolventů. Tím pádem dostávají celkově vyšší podporu, protože délka vyplácení je prodloužena o několik měsíců.

Poněvadž při výpočtu podpory v nezaměstnanosti se vychází z průměrné měsíční mzdy, je pochopitelné, že mezi nimi existuje blízký vztah. Jak se tyto veličiny v konečném výsledku liší?

Tabulka 8: Rozdíl ve vyplacené podpoře a průměrné mzdě v ČR

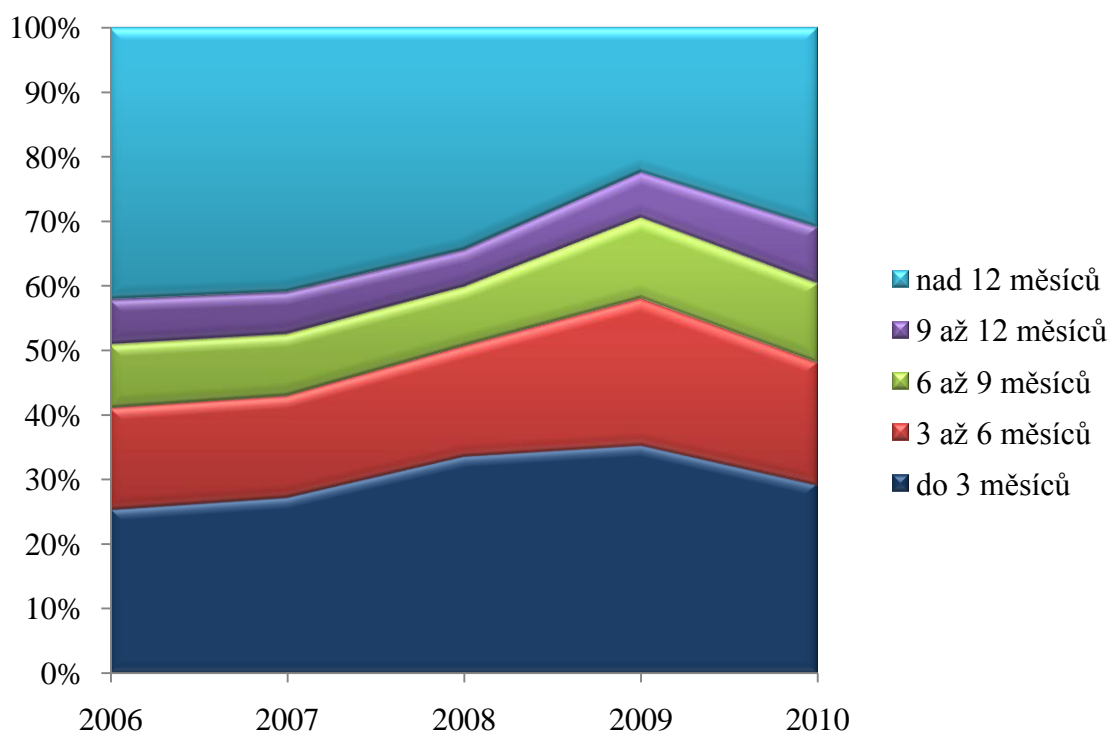
Rok	Průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti	Průměrná měsíční hrubá mzda	Rozdíl
2006	4 491 Kč	18 889 Kč	14 398 Kč
2007	4 830 Kč	20 333 Kč	15 503 Kč
2008	5 309 Kč	21 931 Kč	16 622 Kč
2009	5 851 Kč	22 663 Kč	16 812 Kč
2010	5 698 Kč	23 158 Kč	17 460 Kč

Zdroj: upraveno podle [19]

Odlišnost mezi příjmem nezaměstnaného a příjmem ze zaměstnání je obrovská. Nezaměstnaný získává pouze minimum na udržení své existence a základní potřeby.

Podmínky pro výplatu dávek mohou být vládou měněny změnou zákona o zaměstnanost, k čemuž v minulosti několikrát došlo. Například délka poskytování podpory v nezaměstnanosti závisí nejen na délce nezaměstnanosti, ale i podle věku, který stanovuje právě zmíněný zákon.

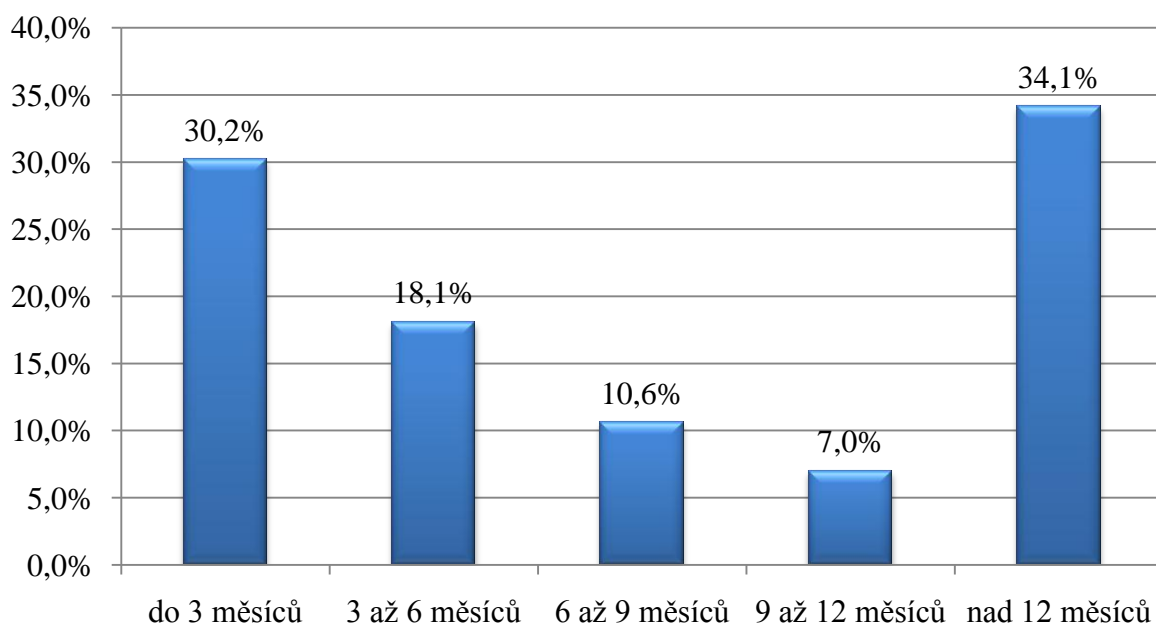
Obrázek 14: Podíl nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti (2006-2010)

Zdroj: upraveno podle [19]

Z obrázku lze zpozorovat dva extrémny. Velká část lidí si najde práce do 3 měsíců, ale pak je také velká část nezaměstnaných, kterým to trvá déle než rok. Jejich poměr se postupem času mění. Zatímco v roce 2006 převažovala průměrná délka nezaměstnanosti více jak rok, v roce 2009 tomu bylo přesně naopak a podstatná část nezaměstnaných si našla práci již do 3 měsíců.

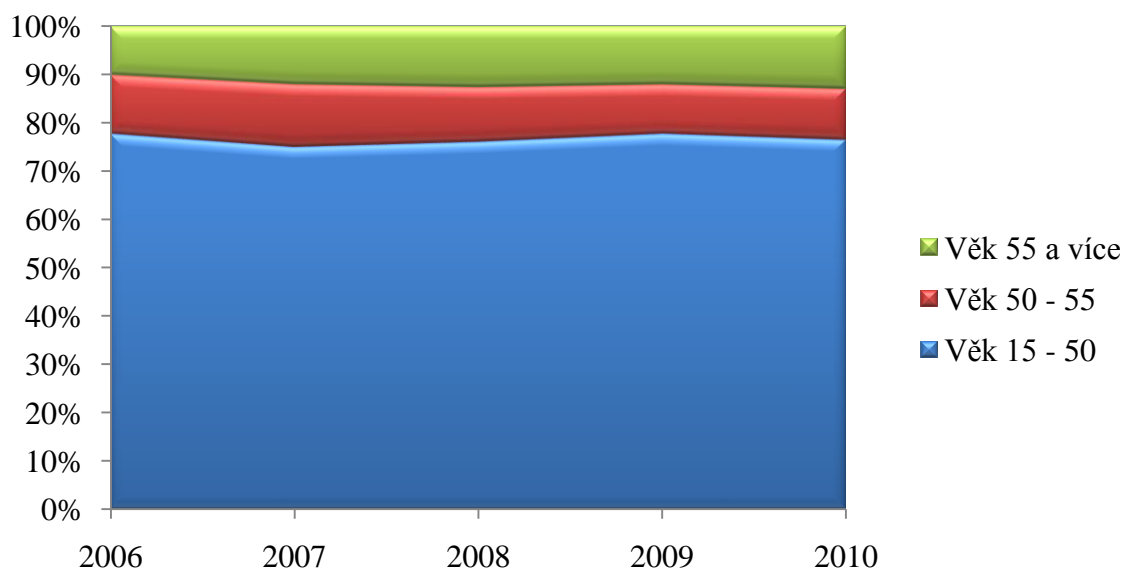
.Obrázek 15: Průměrný podíl počtu nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti

Zdroj: upraveno podle [19]

Průměrný vývoj za roky 2006 až 2010 rozděluje trh na tři části. Do nejobsáhlejší třetiny patří lidé, kteří nemohou najít práci ani po roce, ihned v závěsu jsou lidé, kteří jí najdou za 3 měsíce. Poslední třetina se pohybuje od 3 do 12 měsíců.

Obrázek 16: Podíl nezaměstnaných podle věkových kategorií (2006-2010)

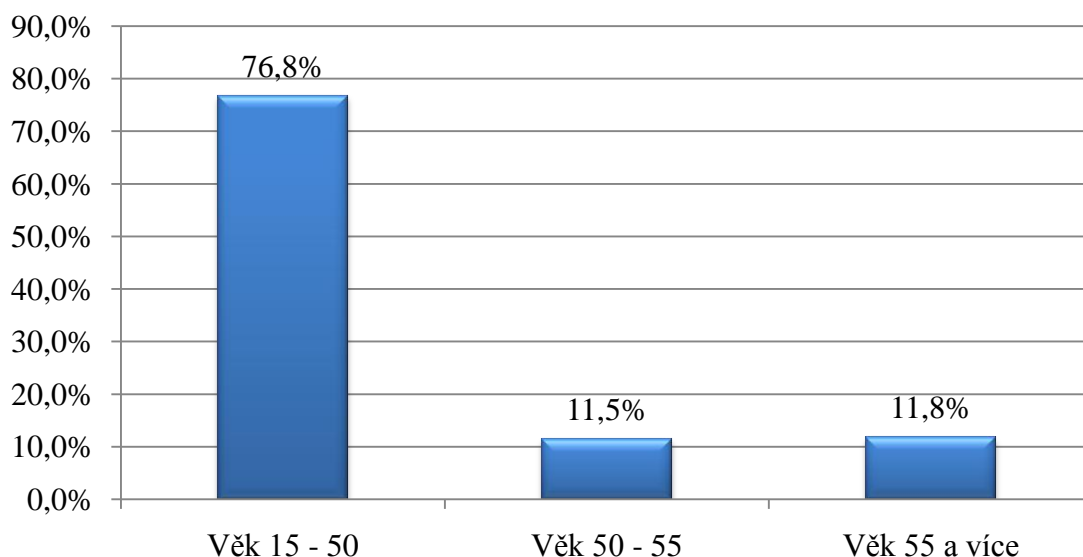

Zdroj: upraveno podle [19]

Nejzrosáhlejší počet nezaměstnaných je v první věkové kategorii, jež je stanovena zákonem. Je to logické, neboť zmíněná kategorie obsahuje největší počet obyvatel z celkového počtu.

Obrázek 17: Průměrný podíl počtu nezaměstnaných podle věkových kategorií

Zdroj: upraveno podle [19]

3.3 Řešení podpory v nezaměstnanosti ve státech Evropské unie

Jak bylo naznačeno v kapitole 1.3, sociální politika jednotlivých států se liší v závislosti na jejich historii a na tradicích, ale poslední dobou se přizpůsobuje legislativa z této oblasti požadavkům Evropské unie. Nicméně zatím je větší míra pravomocí ponechána v kompetenci jednotlivých členských států.

Mezi kritéria v oblasti sociální politiky týkající se zaměstnanosti lze zařadit [10]:

- Přístup státu v oblasti trhu práce a politiky zaměstnanosti;
- legislativní úprava;
- institucionální zabezpečení;
- charakter a účinnost realizovaných nástrojů;
- výdaje včetně poměru aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti.

Dalšími hodnotícími kritérii patří i plnění cílů odrážející principy Evropské strategie zaměstnanosti a cíle Lisabonské strategie.

3.3.1 Slovenská republika

Slovensko jako náš sousední stát se společnou minulostí má stejné instituce vykonávající politiky zaměstnanosti. Jsou jimi Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny a také úřady práce. Vývoj míry nezaměstnanosti má klesající charakter, přesto převyšuje průměr Evropské unie a je to patrné z grafu (Obrázek 18). V legislativních normách se mimo jiné objevuje zákon o sociálním pojištění, který kromě starobních důchodů, upravuje pasivní politiku zaměstnanosti, tedy podporu v nezaměstnanosti včetně její výše, podmínkách vyplácení, délku podpůrčí doby, apod. [10]

3.3.2 Rakousko

Míra nezaměstnanosti v Rakousku se řadí mezi nejnižší v Evropské unii, což opět dokazuje následující graf (Obrázek 18). V rámci decentralizace je vytváření a implementace prvků politiky zaměstnanosti v kompetenci rakouských veřejných služeb zaměstnanosti, ale systém sociální péče včetně dávek v nezaměstnanosti je nadále v rukou státu. Zákon o veřejných službách zaměstnanosti představuje základ pro vyplácení dávek v nezaměstnanosti, taktéž zde existuje podpora při rekvalifikaci v nezaměstnanosti. [10]

3.3.3 Velká Británie

Velká Británie je známá svým liberálním přístupem s minimem státních zásahů (Obrázek 19). O politiku zaměstnanosti se starají soudní dvory specializované na tuto problematiku, které řeší individuální spory. Tvorbu politiky má v kompetenci Ministerstvo práce a důchodu, obchodu a průmyslu a Ministerstvo pro vzdělávání a pracovní dovednosti. Přijatá opatření se spíše týkají aktivní politiky zaměstnanosti. Jejím nejvyužívanějším programem je tzv. New Deal, který je postavený na spolupráci a partnerství všech možných institucí jako jsou státní instituce a soukromé firmy, aby podpořili osoby pobírající jakoukoli formu podpory v aktivním hledání nového pracovního místa. Právní rámec se zaobírá převážně problémy spojenými s rasovou či pohlavní diskriminací. [10]

3.3.4 Dánsko

Dánsko nemá příliš vysokou míru nezaměstnanosti, přesto jeho výdaje na tuto problematiku jsou jedny z nejobjemnějších. Úřady práce sestavují individuální akční

plány pro každého nezaměstnaného občana. V nich jsou definovány konkrétní aktivity, které by měl nezaměstnaný vyvíjet, aby se navrátil do pracovního života. Mezi doporučení může patřit podnikatelská podpora, rekvalifikace, rotace zaměstnání, pracovní trénink či společná práce. Jako další lze uvést například placení odstupného i nezaměstnaným, aby na krátkou dobu mohli opustit trh práce a věnovat se absolvování vzdělávacím kurzům. [10]

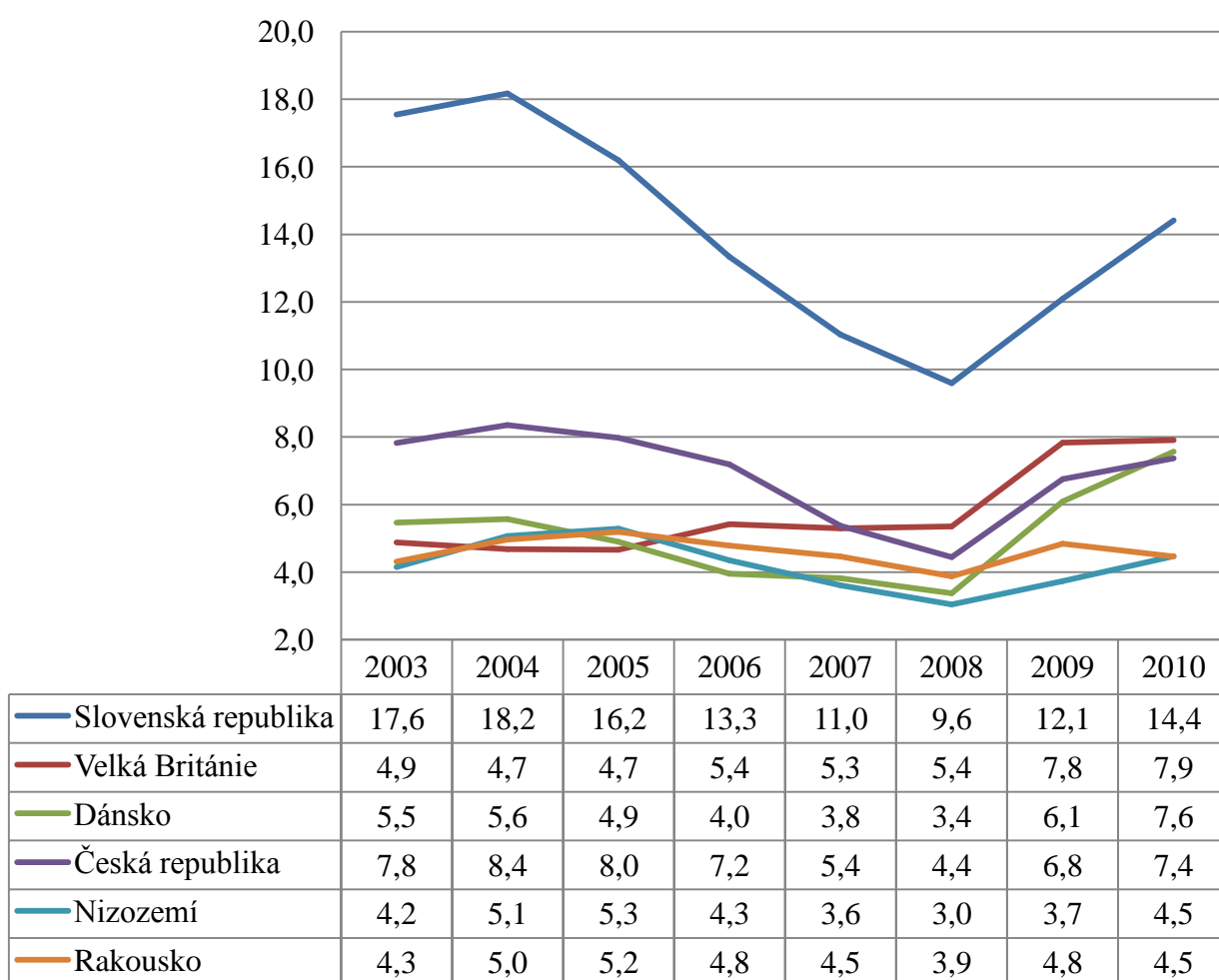
3.3.5 Nizozemí

Nizozemský model, jak se začalo říkat systému v Holandsku je v mezinárodním měřítku vcelku stabilní. Ministerstvo sociálních záležitostí a zaměstnanosti řídí tzv. systém služeb zaměstnanosti, který obsahuje dvě hlavní oblasti: veřejné služby a placené reintegrační služby. [10]

3.3.6 Porovnání jednotlivých zemí Evropské unie

Z předchozího textu vyplývá, že vývoj na trhu práce v různých státech Evropské unie je velmi diferencovaný, jak v míře nezaměstnanosti, tak v objemu výdajů na nezaměstnanost, které jsou vyjádřeny jako podíl na celkových výdajích vládního sektoru. Rekapitulace obou jevů je zobrazena v následujících dvou grafech.

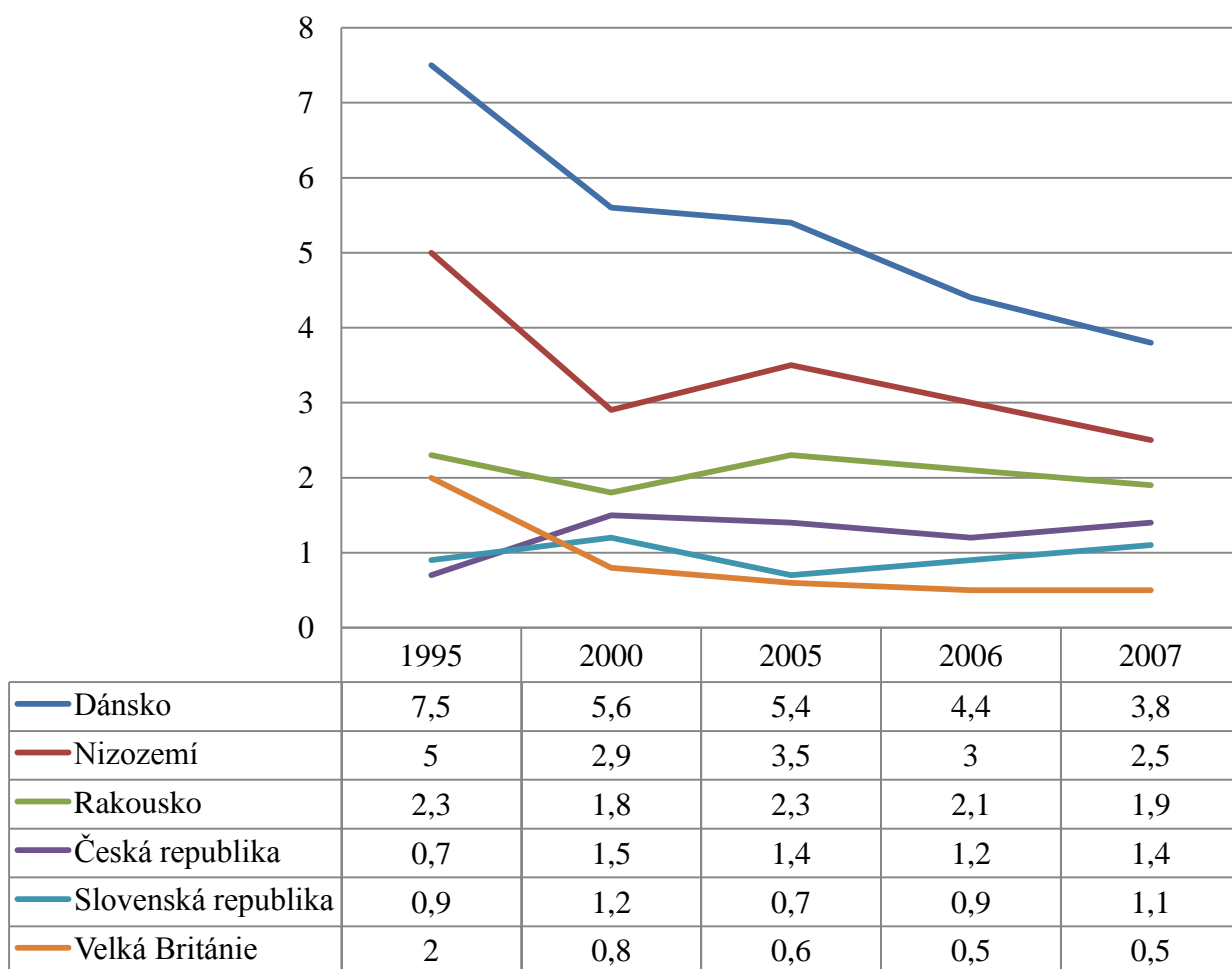
Obrázek 18: Vývoj míry nezaměstnanosti v některých zemích EU (v %)

Zdroj: upraveno podle [22]

Slovenská republika má průměrně velmi vysokou míru nezaměstnanosti, dokonce až dvojnásobně, i přestože v roce 2008 dosáhla svého dna. S vysokou mírou se potýkala i Česká republika, ale po vstupu do Evropské unie v roce 2004 začala postupně klesat, nyní se pohybuje pod hranicí 8 %. Z vybraných států bylo Nizozemí v roce 2008 zemí s nejnižší nezaměstnaností, a to bezmála se 4 %.

Obrázek 19: Porovnání výdajů na nezaměstnanost v EU (% podíl vládních výdajů)

Zdroj: upraveno podle [22]

Velké rozdíly mezi zeměmi jsou ještě v roce 1995 vidět, avšak postupem času, kdy dochází ke koordinaci politik jednotlivých členských států Evropské unie, se výdaje na nezaměstnanost téměř synchronizují.

Mimo jiné se zde potvrzuje analýza vytvořená v kapitole 1.3.4, že velice závisí na typu sociální politiky, kterou daný stát prosazuje. Severské státy jako je Dánsko se svou redistributivní politikou, mají velice vysoký podíl výdajů na nezaměstnanost, neboť převažuje silná ochrana státu všech obyvatel. Na opačné straně se nachází například Velká Británie, jež má velmi nízký objem výdajů, protože v jejím systému převažuje model reziduální, kde je uznávána nezávislost občana na státu.

4 Nezaměstnanost v Královéhradeckém kraji

Následující kapitola obsahuje analýzu ukazatelů Královéhradeckého kraje, která slouží ke komparaci s výsledky týkajícími se České republiky.

4.1 Královéhradecký kraj

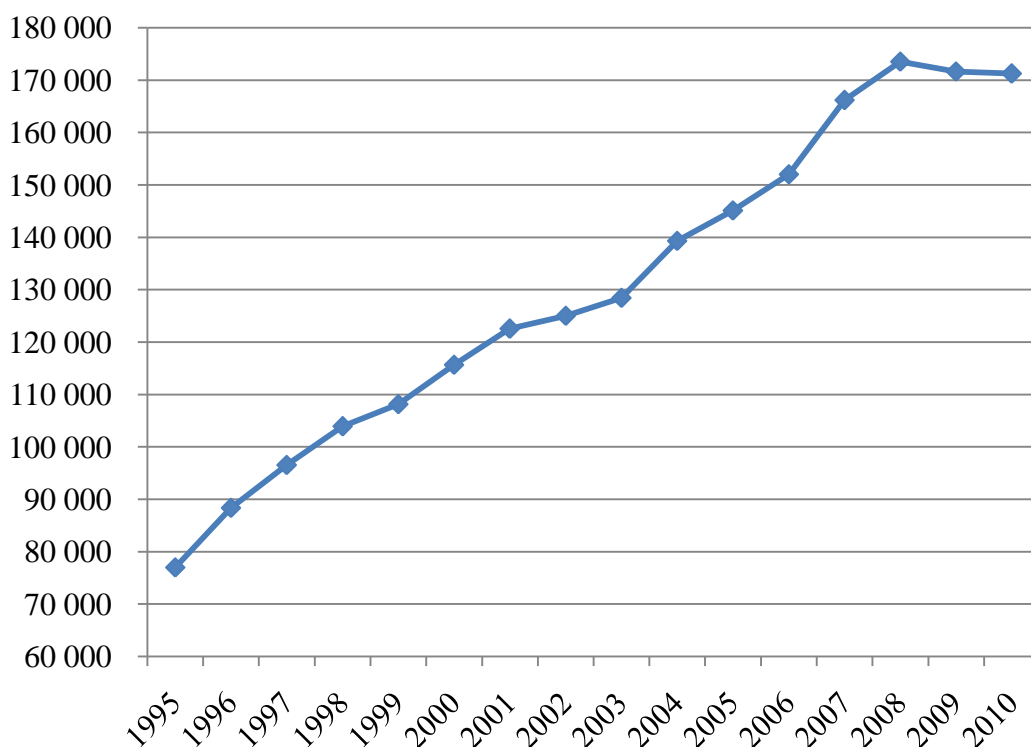
Kraj se rozléhá na severovýchodě Čech. Z více jak třetiny hraničí s Polskem v celkové délce 208 km. Sousedí s Pardubickým a Libereckým krajem, s nimiž tvoří oblast Severovýchod a která svou rozlohou a počtem obyvatel patří ke třem největším. Posledním sousedem je Středočeský kraj. Po reformě státní správy 1. 1. 2000 bylo území tvořeno pěti okresy – Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov, jejichž rozmístění je zobrazeno na mapě v příloze 3. Roku 2003 bylo zřízeno 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 35 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Od 1. 1. 2007 se změnila hranice okresů Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou celkem o tři obce a to tak, že z okresu Rychnov nad Kněžnou do okresu Hradec Králové přešly obce Jílovice, Ledce a Vysoký Újezd. [13]

Se svou rozlohou 4 759 km² zaujímá 6 % rozlohy České republiky a tím se řadí na 9. místo mezi ostatními kraji. V roce 2010 měl celkem 554 803 obyvatel, což tvoří 5,3 % celkového počtu obyvatel. Na jeho území je celkem 448 obcí, ze kterých 48 má statut města a 10 statut městyse, přičemž podíl městského obyvatelstva činí 67,2 %. [13]

Základní charakteristikou kraje je zemědělství, průmysl i rozvinutý cestovní ruch. Průmysl se koncentruje do velkých měst, kdežto zemědělství do oblasti Polabí. Místem, kde se nejvíce soustřeďuje cestovní ruch, jsou Krkonoše.

V následujícím odstavci je zanalyzován vývoj HDP v Královéhradeckém kraji, který podle grafu neustále stoupá až do roku 2008, po kterém došlo k nevýraznému poklesu. V roce 2010 se pohyboval kolem 171 mld. Kč a HDP České republiky v tom samém roce činil 3 775 mld. Kč, což tvořilo 4,5% podíl.

Obrázek 20: Vývoj HDP Královéhradeckého kraje (v mil. Kč)

Zdroj: upraveno podle [7]

Ekonomický růst v kraji od roku 1995 do roku 2008 nelze popřít. K prvnímu snížení došlo v roce 2009 a poté lehce i v roce 2010, což bylo způsobeno hospodářskou krizí, která nastala ve třetím čtvrtletí roku 2008. Projevila se tato změna i na jiných makroekonomických ukazatelích?

4.2 Funkce úřadu práce

Instituce zabezpečující oblast zaměstnanosti mají svou pevnou hierarchii, vymezené úkoly a pravomoci. Na pomyslném vrcholu stojí Ministerstvo práce a sociálních věcí, které je ústředním orgánem mimo jiné pro pracovněprávní vztahy, bezpečnost práce, zaměstnanost a rekvalifikaci. Pod ním funguje Úřad práce ČR, který se skládá z generálního ředitelství a jednotlivých krajských poboček, jež se dále dělí na kontaktní pracoviště. Úkoly Úřadu práce ČR se týkají oblastí [12]:

- Zaměstnanosti;
- ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele;
- státní sociální podpory;

- další úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených jinými předpisy (např. zákoník práce)

V rámci komunikace s úřady práce lze požadovat informace, a to ústně, telefonicky či elektronickou poštou. Jde o žádosti týkající se volných pracovních míst, rekvalifikací, s důrazem na zjištění možných zákonných nároků na podporu v nezaměstnanosti a mnoho dalších. Z pohledu občana mají podstatný význam i ostatní dávky státní sociální podpory, kterých je nepřehledné množství [12]:

- Přídavek na dítě – dlouhodobá dávka rodinám s dětmi pro krytí nákladů spojených s výchovou a výživou nezaopatřených dětí na základě příjmu rodiny v předchozím kalendářním roce;
- příspěvek na bydlení – pokrytí nákladů na bydlení jednotlivcům s nízkými příjmy;
- rodičovský příspěvek – nárok pro rodiče, který se po celý kalendářní měsíc celodenně pečoval o nejmladší dítě v rodině bez ohledu na příjem rodiny;
- dávky pěstounské péče – čtyři druhy dávek sloužící ke krytí nákladů svěřených dětí;
- porodné – jednorázová dávka při narození prvního dítěte na základě testování příjmu rodiny;
- pohřebné – příspěvek na náklady spojené s pohřbem bez předchozího testování příjmů.

Na území Královéhradeckého kraje a tedy i jeho pěti okresů se nachází krajská pobočka v Hradci Králové a kontaktní pracoviště v následujících územních jednotkách [12]:

- Broumov;
- Dobruška;
- Dvůr Králové nad Labem;
- Hořice;
- Hradec Králové;
- Jaroměř;
- Jičín;

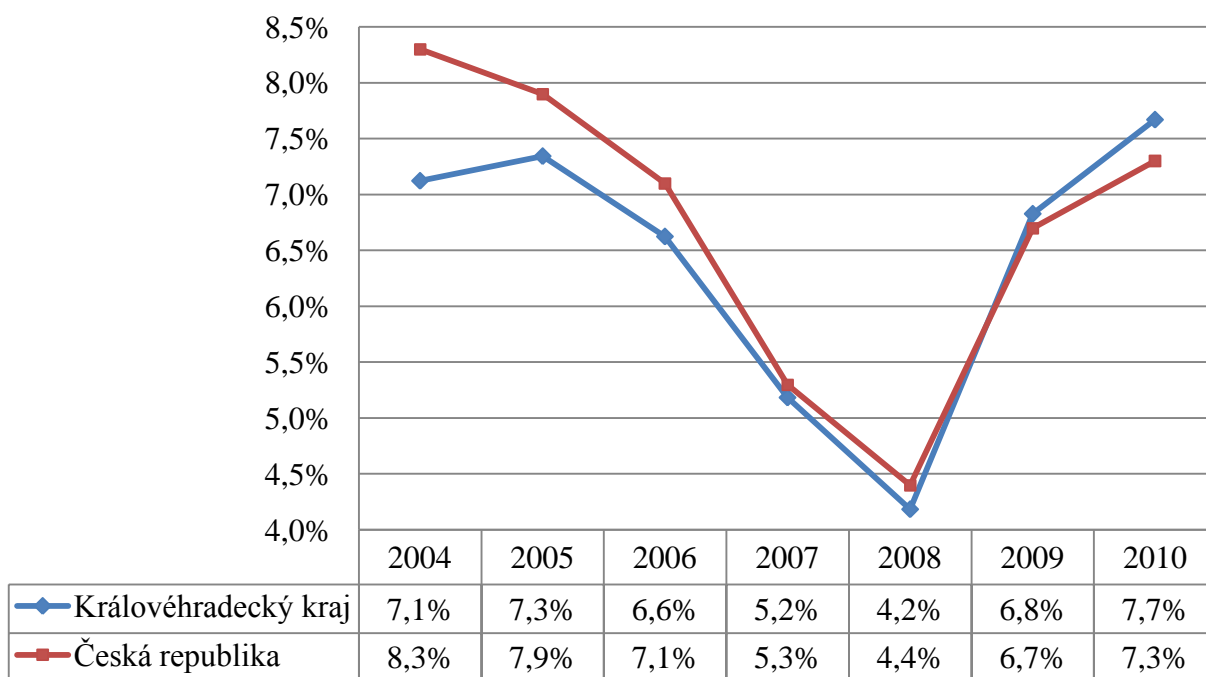

- Kostelec nad Orlicí;
- Náchod;
- Nová Paka;
- Nové Město nad Metují;
- Nový Bydžov;
- Rychnov nad Kněžnou;
- Trutnov;
- Vrchlábí.

4.3 Nezaměstnanost a sociální dávky

Od roku 2004 do roku 2008 byla míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji vždy pod republikovým průměrem, přičemž docházelo k neustálému poklesu. V roce 2008 míra nezaměstnanosti dosáhla svého minima a následně došlo k opětovnému růstu. Během něho míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji nevýrazně převýšila míru ČR.

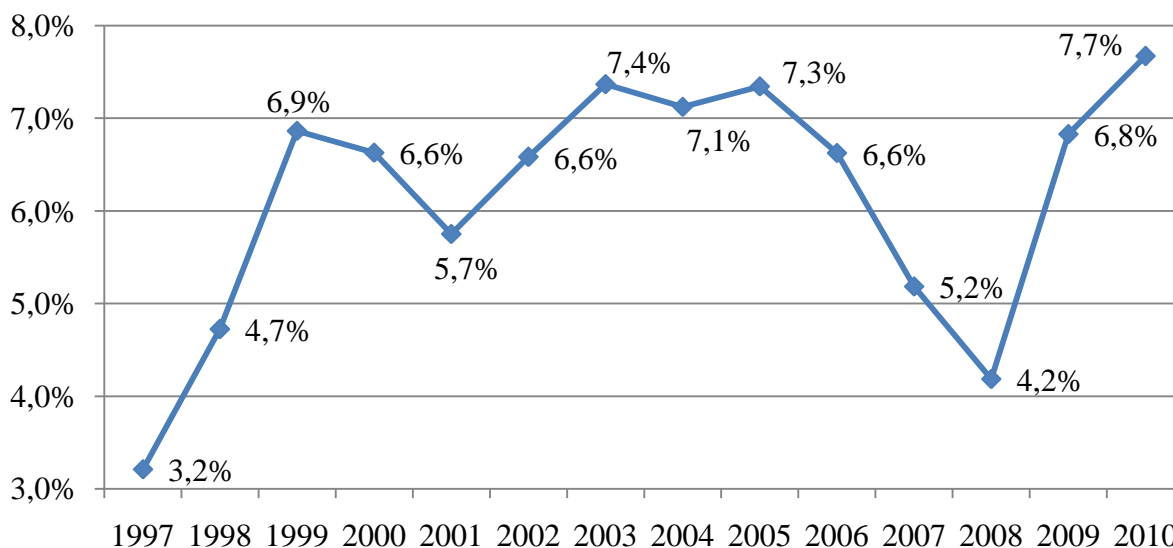
Obrázek 21: Porovnání míry nezaměstnanosti ČR a Královéhradeckého kraje

Zdroj: upraveno podle [19] a [38]

Co se týče dlouhodobého vývoje nezaměstnanosti, je v některých letech velice proměnlivý, ale obecně se pohybuje okolo 6 %. Je nutné podotknout, že vstupem do Evropské unie se při výpočtu míry nezaměstnanosti začala od roku 2004 používat nová metodika.

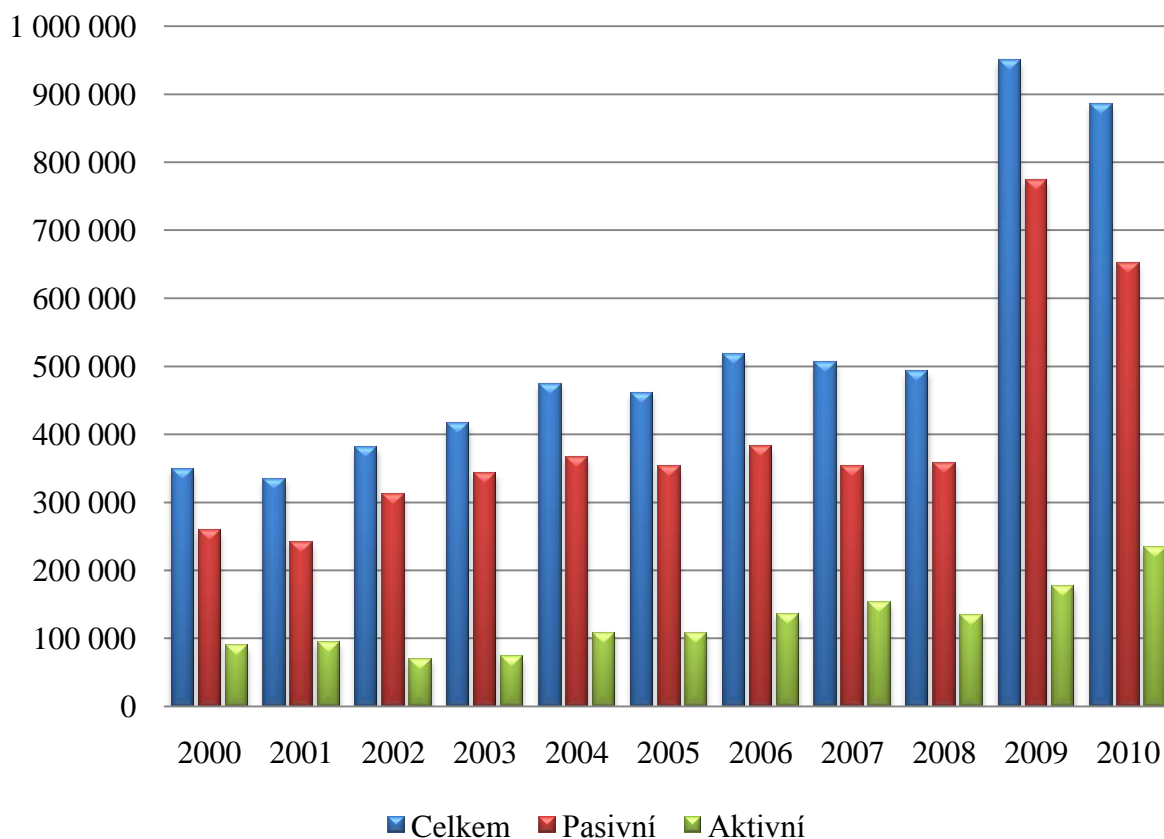
Obrázek 22: Dlouhodobý vývoj míry nezaměstnanosti Královéhradeckého kraje

Zdroj: upraveno podle [38]

Největší změna za poslední období je vidět mezi roky 2008 a 2009. Zde je odpověď na otázku výše, kdy se potvrdil teoretický základ Okunova zákona. Během hospodářské krize v roce 2008 se téměř dvojnásobně zvýšila nezaměstnanost, což mělo za následek snížení HDP. Přestože stav nezaměstnanosti není v kraji nijak kritický, je pochopitelné, že musejí být vynakládány prostředky na politiku zaměstnanosti. Například právě dopady hospodářské krize na trh práce v kraji byly řešeny aktivní politikou zaměstnanosti, neboť se přijatá opatření převážně týkala vytvoření nových pracovních míst pro znevýhodněné skupiny osob na trhu práce. Zaměření se na aktivní politiku vyplývá i z následujícího grafu, kdy v letech 2009 a 2010 byly výdaje zatím nejvyšší.

Obrázek 23: Výdaje na SPZ Královéhradeckého kraje (v tis. Kč)

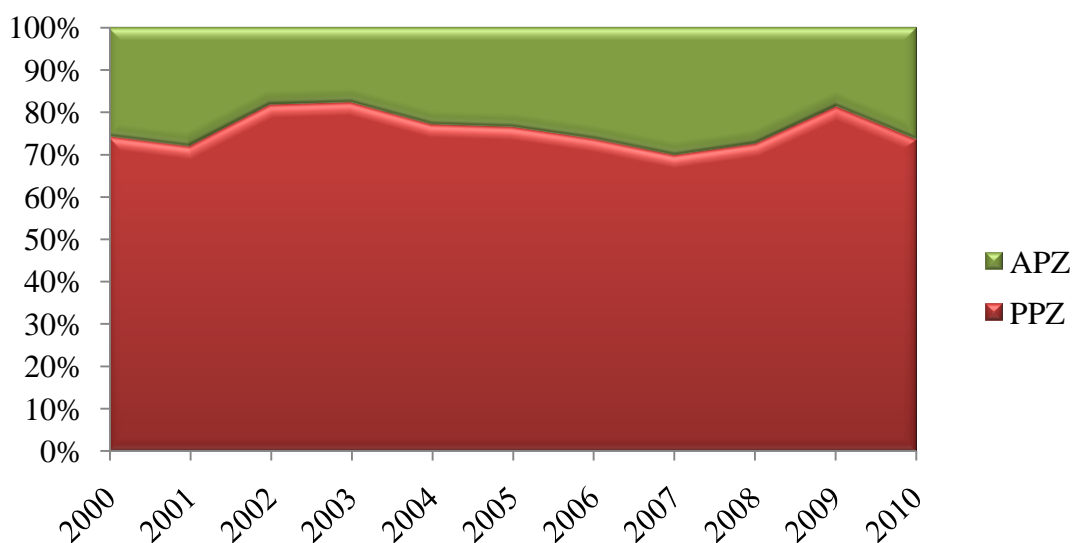

Zdroj: upraveno podle [41]

Kraj se však velkou měrou podílí i na pasivní politice zaměstnanosti, tedy na vyplácení podpory v nezaměstnanosti. Bohužel za roky 2009 a 2010 výrazně stouply celkové výdaje téměř až k jedné miliardě, hlavně samotné vyplácení dávek podpor. To opět dokazují předešlé závěry v souvislosti s hospodářskou krizí. Vysvětlení lze najít na grafu (Obrázek 22), kde míra nezaměstnanosti od roku 2008 výrazně stoupla, a to až o 3,5 %.

Poměr pasivní a aktivní je ve srovnání s celou Českou republikou lehce odlišný.

Obrázek 24: Poměr APZ a PPZ v Královéhradeckém kraji

Zdroj: upraveno podle [41]

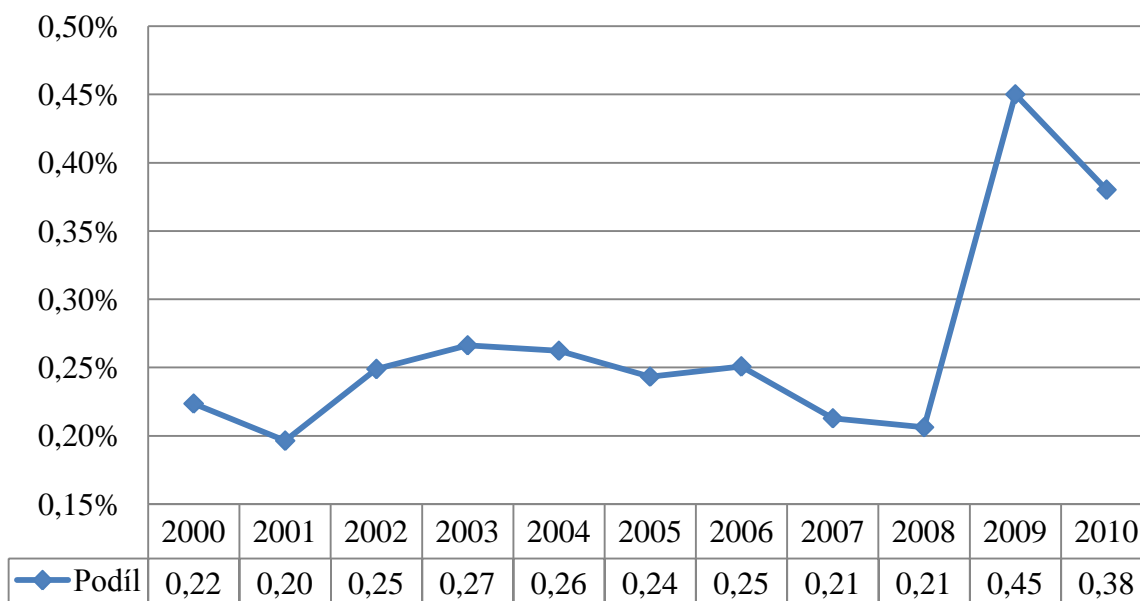
V Královéhradeckém kraji je to pouze 25 % na aktivní politiku a 75 % na pasivní politiku zaměstnanosti. Je jasné, že převažuje vyplácení podpor v nezaměstnanosti, než například výdaje na rekvalifikace či na vytváření nových pracovních míst, i přesto, že kraj přijal určitá opatření zaměřující se na aktivní politiku.

Tabulka 9: Výše vyplácených podpor v Královéhradeckém kraji

Rok	Průměrný počet osob pobírající podporu v nezaměstnanosti	Výše vyplácených podpor v nezaměstnanosti (v tis. Kč)
2000	8 067	258 652 Kč
2001	7 134	240 524 Kč
2002	8 650	311 084 Kč
2003	9 123	341 940 Kč
2004	8 454	365 552 Kč
2005	7 282	353 013 Kč
2006	7 290	381 091 Kč
2007	6 179	353 767 Kč
2008	5 768	357 887 Kč
2009	10 068	772 614 Kč
2010	8 441	651 014 Kč

Zdroj: upraveno podle [23] a [38]

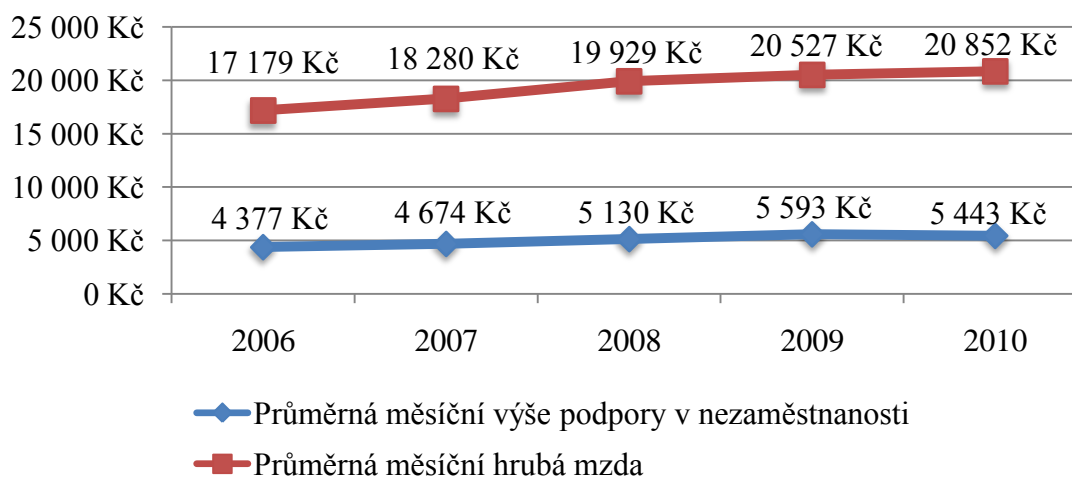
Obrázek 25: Vývoj podílu výdajů na podporu na HDP v kraji (v %)

Zdroj: upraveno podle [23]

Náhlý a nečekaný růst nezaměstnanosti v roce 2009 způsobil výrazný růst vyplácených podpor v nezaměstnanosti, což se promítlo jako dvojnásobný vzrůst podílu na hrubém domácím produktu Královéhradeckého kraje, avšak průměrná výše vyplácené podpory na jednoho nezaměstnaného se neměnila. Růst vynaložených prostředků je způsoben navýšením počtu nezaměstnaných osob.

Obrázek 26: Porovnání vyplácených podpor a hrubých mezd v kraji

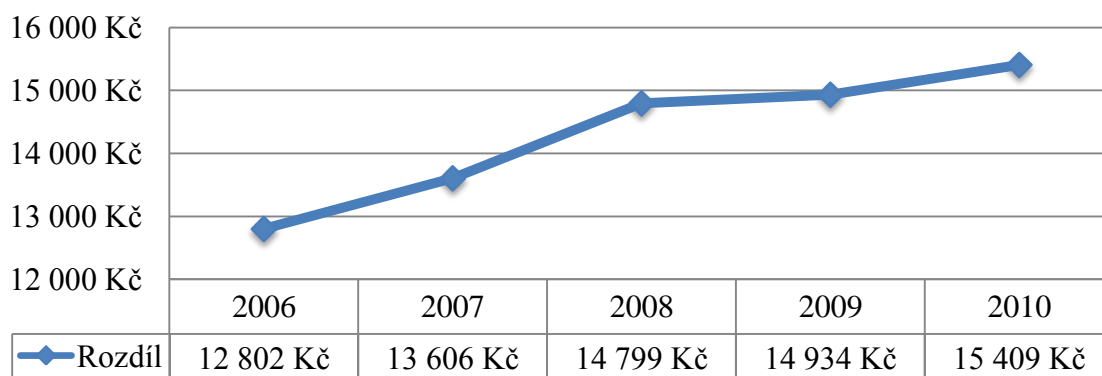

Zdroj: upraveno podle [23]

Je jasné, že podpora v nezaměstnanosti plně nenahradí průměrnou měsíční mzdu. Je to tím, že nezaměstnaný získává pouze určité procento své průměrné měsíční mzdy a zároveň je stanovena maximální hranice. Uchazeč získá pouze existenční minimum pro své základní potřeby.

Průměrný rozdíl mezi veličinami činí v průměru 14 000 Kč. Zmíněné rozdíly se postupně rozšiřují, je to způsobené z větší míry růstem průměrné mzdy než změnou průměrné poskytované podpory.

Obrázek 27: Rozdíl mezi mzdami a podporou v nezaměstnanosti v kraji

Zdroj: upraveno podle [23]

Nezaměstnaný získá pouze část příjmu, na který je zvyklý. Záleží na osobnosti člověka, zda pociťující markantní rozdíl využije k motivaci a nalezení nové práce a návratu se ke svému původnímu příjmu nebo rezignuje kvůli nepříjemnému dopadu na jeho psychickou stránku.

Tabulka 10: Podíl podpory na původním příjmu ze zaměstnání

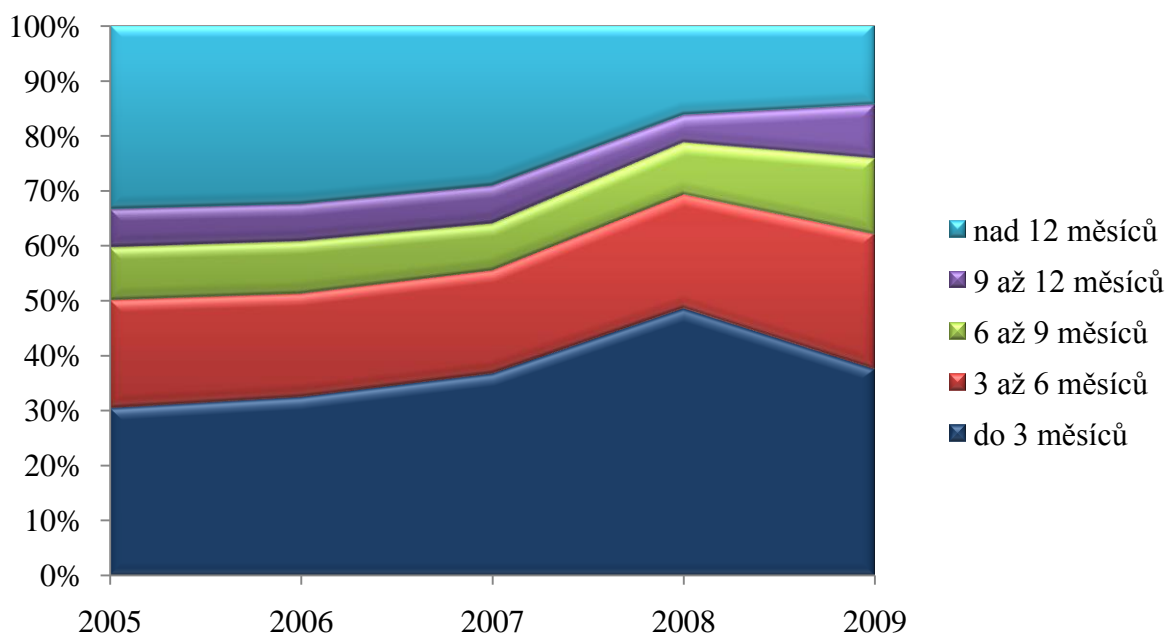
Rok	Podíl
2006	23,8%
2007	23,8%
2008	24,2%
2009	25,8%
2010	24,6%
Průměr	24,4%

Zdroj: vlastní zpracování

Při celkovém úhrnu musí příjemce podpory v průměru vyžít jen s přibližně 25 % svého předchozího příjmu.

I v této kapitole týkající se Královéhradeckého regionu se nabízí analýza některých veličin ovlivňující délku pobírání podpory v nezaměstnanosti.

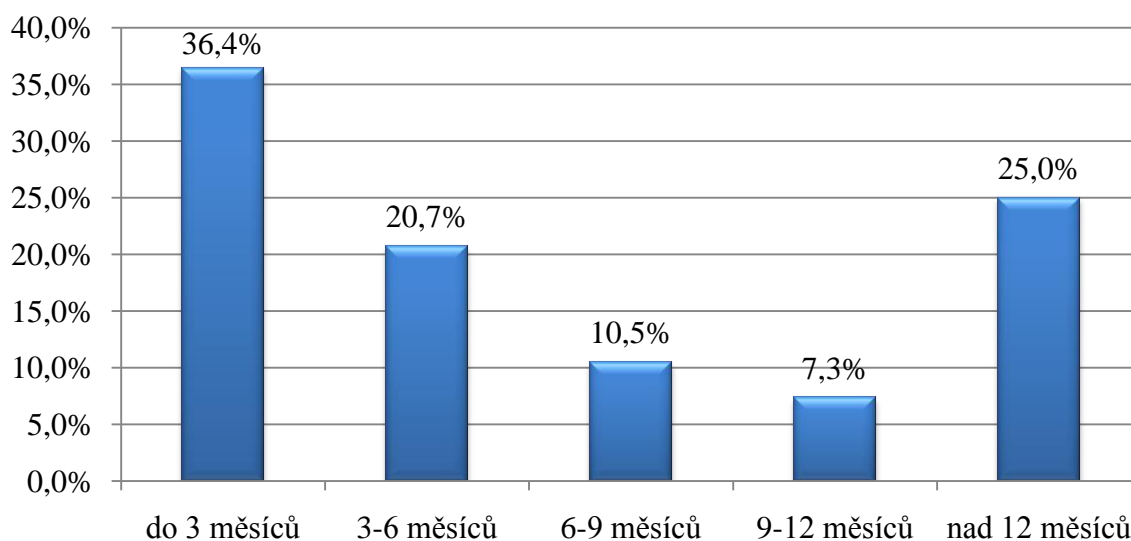
Obrázek 28: Podíl nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti v kraji (2007-2011)

Zdroj: upraveno podle [13]

Ještě v roce 2005 byl na trhu práce v Královéhradeckém kraji téměř stejný poměr nezaměstnaných nacházející práce do 3 měsíců a 12 měsíců. Pozitivní vyhlídky jsou zřejmé v roce 2009, kdy se výrazně zvýšil podíl osob, které se dokážou navrátit do zaměstnání do 3 měsíců a to mimo jiné na úkor těch, kterým se to nedaří ani po roce. Tento efekt byl jistě důsledkem vytvoření nových pracovních míst.

Obrázek 29: Průměrný podíl počtu nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti

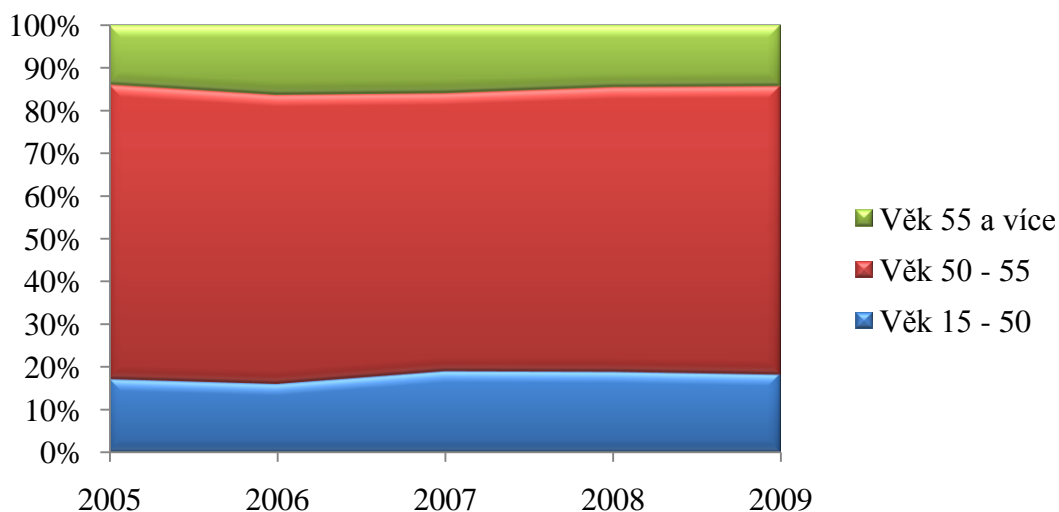

Zdroj: upraveno podle [13]

Za roky 2005 – 2011 průměrně převažuje skupina nezaměstnaných, která si dokáže nalézt nové pracovní místo do 3 měsíců. Bohužel ihned v závěsu jsou potenciální zaměstnanci, kterým se tato doba prodlužuje na více jak 12 měsíců.

Opět je nutné zaměřit se i na věkové kategorie nezaměstnaných a zohlednit počet nezaměstnaných dle věkových skupin stanovených zákonem o zaměstnanosti.

Obrázek 30: Podíl nezaměstnaných podle věkových kategorií v kraji (2005-2009)

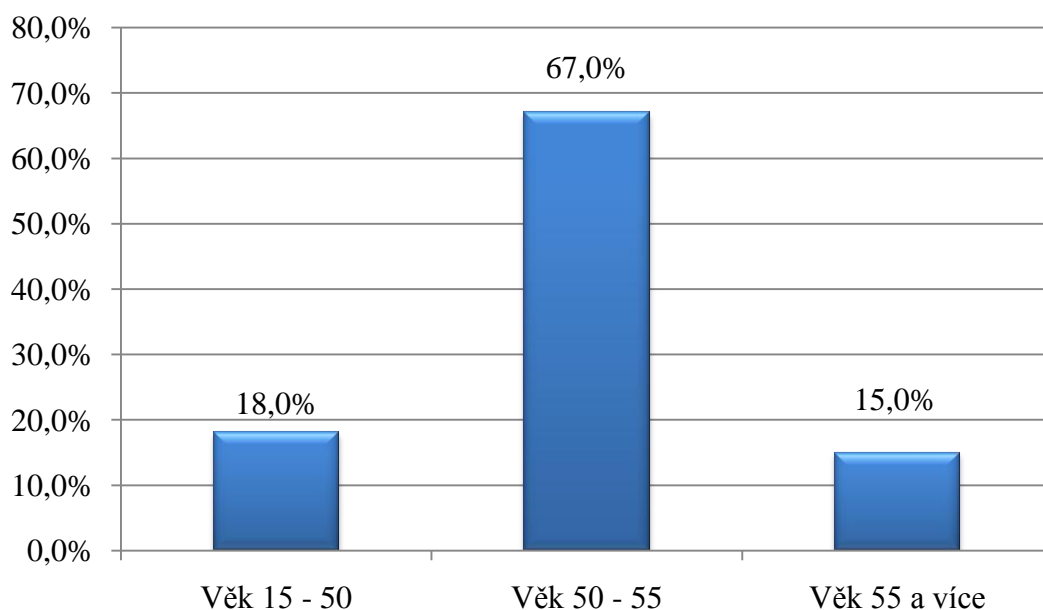

Zdroj: upraveno podle [13]

Je nepřehlédnutelné, že nejvíce nezaměstnaných osob je v kategorii 50 až 55 let věku a to velmi převažujícím poměrem. Důvodů je mnoho. Uchazeči vyšších věkových kategorií jsou jednou z problémových skupin a to kvůli zhoršenému zdravotnímu stavu, nedostatečné kvalifikaci například při práci na PC nebo ve znalosti cizích jazyků, přecházení doby do získání starobního důchodu a celková neochota se requalifikovat.

Obrázek 31: Průměrný podíl počtu nezaměstnaných podle věkových kategorií v kraji

Zdroj: upraveno podle [13]

Výrazná převaha osob nad 50 let je vidět i na průměrném souhrnu za poslední roky.

Další stránky práce obsahují shrnutí zjištěných informací a zanalyzovaných dat, především komparaci výsledků České republiky a Královéhradeckého kraje.

Závěr

Politika je nedílnou součástí každého státu v období jeho formování. Jevy spojené se sociální politikou byly v práci analyzovány pomocí statistických nástrojů. Výpočty byly realizovány pomocí jednofaktorové analýzy rozptylu, shlukové analýzy, komparativních metod a průměrů a následně zobrazovány využitím časových řad a jiných grafů.

Mechanismus trhu práce a s ním spojená nezaměstnanost je řešena hospodářskou politikou státu a jejími nástroji. V rámci pasivní státní politiky zaměstnanosti je podpora v nezaměstnanosti nejčastějším nástrojem při pomoci v nesnázích spojených se ztrátou zaměstnání. V České republice tomu není jinak. Projevy minulosti, kdy období socialismu před rokem 1989 silně ovlivnilo náš vývoj, přetrvaly dodnes. Důsledkem jsou neustále stoupající **výdaje na politiku zaměstnanosti**, které by v roce 2018 mohly **dosáhnout až 70 miliard**, a zároveň **podíl výdajů na pasivní politiku zaměstnanosti** zabírá až **60 %** všech výdajů, v samotném **Královéhradeckém kraji** je to dokonce **75 %**. Snahy o větší zapojení aktivní politiky, kterou v rámci koordinované politiky prosazuje Evropská unie, nejsou zatím příliš viditelné.

Samotné vyplácení podpor v nezaměstnanosti postupem času roste. Zatímco v roce 1995 **výdaje na nezaměstnanost** tvořily **0,7 % celkových vládních výdajů**, **za 12 let** se vyšplhaly **na 1,4 %**, **tedy na dvojnásobek**, přestože **míra nezaměstnanosti** se nepotýká s velkými výkyvy a **osciluje kolem hranice 6 %**. K výraznému zvýšení za poslední dobu došlo **vlivem hospodářské krize po roce 2008**, kdy **míra nezaměstnanosti stoupla téměř dvojnásobně**. Podobná situace probíhala i v **Královéhradeckém kraji**, jehož míra nezaměstnanosti kopíruje změny celorepublikové. Zatímco **Královéhradecký kraj** se nacházel **dlouhodobě pod průměrem** republiky, v **roce 2009 i 2010** ho lehce **převýšil**.

Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti přímo úměrně roste se mzdami, což je logické, když je podpora vypočítávána z průměrné měsíční mzdy. Přestože ve výši průměrných mezd nedosahuje kraj průměru České republiky, vývoj a tendence stoupaní obou veličin je shodná. V průměru dokáže **měsíčně vyplácená podpora v nezaměstnanosti nahradit pouze 24 % měsíčního příjmu ze zaměstnání**.

Při vyplácení podpor v nezaměstnanosti je kromě jejich výše důležitá také délka tzv. podpůrní doby. Sice je doba stanovena zákonem, ale z určité části ji ovlivňuje doba nezaměstnanosti a věkové složení uchazečů o zaměstnání. **V rámci České republiky v průměru převažuje podíl lidí, kteří jsou v evidenci uchazečů více jak 12 měsíců,** i přestože od roku 2005 jejich počet poklesl. Vývoj **v Královéhradeckém kraji** je obdobný. Rozdíl lze pozorovat v poměru nezaměstnaných lidí od roku 2007. V tomto období převládají nezaměstnaní, kterým se daří nalézt zaměstnání již **do 3 měsíců**. Co se týče věkových kategorií stanovených v zákoně, Královéhradecký kraj se markantně liší od situace v republice. Zatímco **v České republice** většina nezaměstnaných, skoro **77 %**, spadá do **věkové hranice od 15 do 50 let, v kraji** podobné procento odpovídá uchazečům ve **věku 50 let a více**.

Cílem práce bylo odpovědět na otázku, zda je vyplácení podpor v nezaměstnanosti prospěšné pro stát i pro občana. Co se týče státu a jeho institucí, je odpověď vcelku jednoduchá. Celý systém vyplácení podpor v rámci pasivní politiky zaměstnanosti včetně administrativního zabezpečení je pro státní rozpočet finanční zátěží. Za velkou nevýhodu podpor lze považovat jejich nenávratnost a neekvivalenci. Z pohledu občana nejsou závěry tak jednoznačné. Ve velké míře záleží na osobnosti člověka a na tom, jak vnímá přijímání druhu zmíněné pomoci od státu. Někteří nesou ztrátu zaměstnání těžce, a tak kvůli psychickým problémům stagnují a raději se smíří s podporou od státu, která pouze ze čtvrtiny nahrazuje původní mzdové příjmy. Z tohoto důvodu a důvodu omezené délky vyplácení podpory je bohužel jejich situace dlouhodobě neudržitelná a může mít katastrofické následky. Většinou patří do skupiny uchazečů, kteří jsou evidováni na úřadu práce déle než rok. Existují i lidé, kteří neakceptují snížení své dosavadní životní úrovně a jsou motivováni si najít práci novou. Pobírání podpory berou jen jako dočasnou pomoc při přechodném období a v nejlepším případě nastupují do pracovního poměru do třech měsíců od zaevidování. Obě možné situace silně ovlivňuje situace na trhu práce.

Doporučením je preferování aktivní politiky zaměstnanosti. Již samotný pojem podpora v nezaměstnanosti vyvolává dojem, že je člověk ve své neaktivitě podporován. Příjem bez jakékoli zásluhy z výkonu a činnosti, která by přispívala k celkové produkci, ne každého podněcuje k motivaci najít si novou práci. V některých případech dochází k dlouhodobé absenci principu ekvivalence. Jedná se o čerpání státních prostředků, aniž

by docházelo k jejich návratnosti prostřednictvím vyvíjené činnosti a tím pádem zvyšování domácího produktu a jiných přínosů, například v rámci daňového systému. Ve výsledku může být negativně ovlivněn vztah mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu. Na druhé straně, prosazování aktivní politiky je prospěšné jak samotnému občanovi, tak státu. Vynaložené prostředky zvyšují potenciál člověka a kultivují lidský kapitál. Příležitost rekvalifikace obohacuje uchazeče o nové zkušenosti. Mezi další možnosti se řadí vytváření nových pracovních míst zejména v odvětvích, které jsou v České republice opomíjeny. Podpora podnikatelů jakožto potenciálních zaměstnavatelů implikuje vyšší zaměstnanost a v souhrnu i zvýšení hrubého domácího produktu a rozvoj země.

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1: Typ převažující sociální politiky a výdaje ve vybraných státech	16
Tabulka 2: Shluková analýza	19
Tabulka 3: Výdaje na státní politiku zaměstnanosti v ČR v letech 1991-2010	35
Tabulka 4: Maximální výše měsíční podpory	39
Tabulka 5: Délka podpory v nezaměstnanosti	40
Tabulka 6: Případová studie č. 1 - vyplácení podpory v nezaměstnanosti	42
Tabulka 7: Případová studie č. 2 - vyplácení podpory v nezaměstnanosti	42
Tabulka 8: Rozdíl ve vyplácených podporách a průměrných mzdách v ČR	44
Tabulka 9: Výše vyplácených podpor v Královéhradeckém kraji	58
Tabulka 10: Podíl podpory na původním příjmu ze zaměstnání.....	60
Obrázek 1: Průměrné výdaje u jednotlivých druhů sociálních politik (% HDP)	17
Obrázek 2: Shluková analýza.....	18
Obrázek 3: Rovnováha na trhu práce	21
Obrázek 4: Substituční a důchodový efekt.....	22
Obrázek 5: Dobrovolná nezaměstnanost.....	25
Obrázek 6: Magický čtyřúhelník ČR za rok 2010.....	26
Obrázek 7: Vztah mezi nezaměstnaností a HDP v ČR (1997-2010)	27
Obrázek 8: Vztah mezi nezaměstnaností a inflací v ČR (1996-2010)	28
Obrázek 9: Phillipsova křivka	29
Obrázek 10: Podíl výdajů na pasivní a aktivní politiku zaměstnanosti ČR	36
Obrázek 11: Výdaje na státní politiku zaměstnanosti (v tis. Kč).....	36
Obrázek 12: Predikce vývoje celkových výdajů na SPZ (v mil. Kč).....	37
Obrázek 13: Případové studie vyplácení podpor v nezaměstnanosti	43
Obrázek 14: Podíl nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti (2006-2010)	45
Obrázek 15: Průměrný podíl počtu nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti....	46
Obrázek 16: Podíl nezaměstnaných podle věkových kategorií (2006-2010).....	46
Obrázek 17: Průměrný podíl počtu nezaměstnaných podle věkových kategorií	47
Obrázek 18: Vývoj míry nezaměstnanosti v některých zemích EU (v %).....	50
Obrázek 19: Porovnání výdajů na nezaměstnanost v EU (% podíl vládních výdajů)...	51
Obrázek 20: Vývoj HDP Královéhradeckého kraje (v mil. Kč)	53

Obrázek 21: Porovnání míry nezaměstnanosti ČR a Královéhradeckého kraje	55
Obrázek 22: Dlouhodobý vývoj míry nezaměstnanosti Královéhradeckého kraje.....	56
Obrázek 23: Výdaje na SPZ Královéhradeckého kraje (v tis. Kč).....	57
Obrázek 24: Poměr APZ a PPZ v Královéhradeckém kraji	58
Obrázek 25: Vývoj podílu výdajů na podporu na HDP v kraji (v %).....	59
Obrázek 26: Porovnání vyplácených podpor a hrubých mezd v kraji	59
Obrázek 27: Rozdíl mezi mzdami a podporou v nezaměstnanosti v kraji	60
Obrázek 28: Podíl nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti v kraji (2007-2011)	61
Obrázek 29: Průměrný podíl počtu nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti.....	62
Obrázek 30: Podíl nezaměstnaných podle věkových kategorií v kraji (2005-2009)	62
Obrázek 31: Průměrný podíl počtu nezaměstnaných podle věkových kategorií v kraji	63

Seznam příloh

Příloha 1: Logo Úřadu práce

Příloha 2: Formulář žádosti o podporu v nezaměstnanosti

Příloha 3: Mapa Královéhradeckého kraje

Použité zdroje

- [1] BALDOCK, John, MANNING, Nick, VICKERSTAFF, Sarah. *Social policy*. 3rd edition. New York: Oxford University Press Inc., 2007. 667 s. ISBN 978-0-19-928497-9.
- [2] BRDEK, Miroslav et al. *Trendy s evropské sociální politice*. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2002, 252 s. ISBN 80-86395-25-1.
- [3] BUCHTOVÁ, Božena et al. *Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický, a sociální problém*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, 236 s. ISBN 80-247-9006-8.
- [4] CAZES, Sandrine, NEŠPOROVÁ, Alena. *Transformace trhů práce střední a východní Evropy: Pružnost trhu a ochrana pracovníka*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2003, 152 s. ISBN 80-86552-78-0.
- [5] Časové řady základních ukazatelů práce: Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců na národním hospodářství dle krajů. *Časové řady* [online]. 2012 [cit. 2012-05-16]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/3107-12>
- [6] Česká republika. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. In: *143/2004*. 2004.
- [7] Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové. *Makroekonomika* [online]. 2012, 26. 4. 2012 [cit. 2012-06-08]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/makroekonomika-xh>
- [8] DURDISOVÁ, Jaroslava. *Sociální politika v ekonomické praxi (vybrané problémy)*. 1. vydání. Vysoká škola ekonomická v Praze: Oeconomica, 2005, 246 s. ISBN 80-245-0850-8.
- [9] Finance.cz. *Kalkulačka podpory v nezaměstnanosti* [online]. 2012 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/duchody-a-davky/kalkulacky-a-aplikace/podpora-v-nezamestnanosti/>
- [10] HALÁSKOVÁ, Renáta. *Politika zaměstnanosti*. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008, 152 s. ISBN 978-80-7368-522-5.
- [11] HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, 720 s. ISBN 978-80-7400-006-5.
- [12] Informace pro občany. *Státní sociální podpora: Informace pro občany* [online]. 2012 [cit. 2012-06-02]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane>

- [13] Královéhradecký kraj. *Královéhradecký kraj* [online]. 2008, 25. 7. 2011 [cit. 2012-05-19]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/kralovehradecky-kraj/statisticke-udaje-108/>
- [14] KREBS, Vojtěch, et al. *Sociální politika*. 5., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 544 s. ISBN 978-80-7357-585-4.
- [15] KUBANOVÁ, Jana. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. 2. vyd. Bratislava: Statis, 2004, 249 s. ISBN 80-85659-37-9.
- [16] KUCHAR, Pavel. *Trh práce: Sociologická analýza*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2007, 183 s. ISBN 978-80-246-1383-3.
- [17] Listina základních práv a svobod. *Parlament České republiky: Poslanecká sněmovna* [online]. Praha, 16. prosince 1992 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
- [18] MACH, Miloš. *Makroekonomie II: pro magisterské (inženýrské) studium*. 3. vydání. Slaný: Melandrium, 2001, 367 s. ISBN 80-86175-18-9.
- [19] Makroekonomické ukazatele. *Statistiky ČSÚ* [online]. 2012 [cit. 2012-03-13]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr:_makroekonomicke_udaje/\\$File/HLMAKRO.xl](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr:_makroekonomicke_udaje/$File/HLMAKRO.xl)
- [20] Města a městyse v ČR: Královéhradecký kraj. *Města a městyse v ČR* [online]. 2008 [cit. 2012-05-20]. Dostupné z: [http://www.hrdeckralove.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/050046584E/\\$File/137507m14.jpg](http://www.hrdeckralove.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/050046584E/$File/137507m14.jpg)
- [21] Měšec.cz: Podpora v nezaměstnanosti. *Podpora v nezaměstnanosti* [online]. 2012 [cit. 2012-06-20]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/mzdy-a- Duchod/mzda-a-plat/pruvodce/podpora-v-nezamestnanosti/>
- [22] OECD. *Statistics from A to Z* [online]. 2012 [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: http://www.oecd.org/document/0,3746,en_2649_201185_46462759_1_1_1_1,00.html.
- [23] Okresní zprávy. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Zprávy o situaci na TP* [online]. 2011 [cit. 2012-06-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/trh_prace/nezamestnano_st_v_cislech/zpravy

- [24] Práce a právo. *MPSV.CZ:Práce a právo* [online]. 2011 [cit. 2012-05-10]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/6>
- [25] Práce, kapitál, odbory a státní politika zaměstnanosti. *DEVIAN.CZ. Práce, kapitál, odbory a státní politika zaměstnanosti* [online]. 2010 [cit. 2012-06-17]. Dostupné z: <http://devian.cz/2010/prace-kapital-odbory-a-statni-politika-zamestnanosti-1-dil/>
- [26] Publikace: Základní ukazatele z oblasti práce a SZ v ČR v roce 2006. *MPSV.CZ:Publikace* [online]. 2007 [cit. 2012-05-16]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/12877/prace_SZ_2006.pdf
- [27] Publikace: Základní ukazatele z oblasti práce a SZ v ČR v roce 2007. *MPSV.CZ:Publikace* [online]. 2008 [cit. 2012-05-16]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/12880/rocenka_PSV_2007.pdf
- [28] Publikace: Základní ukazatele z oblasti práce a SZ v ČR v roce 2008. *MPSV.CZ:Publikace* [online]. 2009 [cit. 2012-05-16]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/8052/Brozura_CZ_MPSV.pdf
- [29] Publikace: Základní ukazatele z oblasti práce a SZ v ČR v roce 2009. *MPSV.CZ:Publikace* [online]. 2010 [cit. 2012-05-16]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/10135/Zakladni_ukazatele_2009_ceska_verze.pdf
- [30] Publikace: Základní ukazatele z oblasti práce a SZ v ČR v roce 2010. *MPSV.CZ:Publikace* [online]. 2011 [cit. 2012-05-16]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/11644/brozura_CZ_05.pdf
- [31] Statistická ročenka Královéhradeckého kraje 2011: Makroekonomické ukazatele. *Statistická ročenka* [online]. 2012, 26. 4. 2012 [cit. 2012-06-08]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/600039334A/\\$File/521011110501.xls](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/600039334A/$File/521011110501.xls)
- [32] Statistická ročenka trhu práce v ČR 2006. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Statistická ročenka 2006* [online]. 2007 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2006.pdf
- [33] Statistická ročenka trhu práce v ČR 2007. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Statistická ročenka 2007* [online]. 2008 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka2007_0.pdf

- [34] Statistická ročenka trhu práce v ČR 2008. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Statistická ročenka 2008* [online]. 2009 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2008.pdf
- [35] Statistická ročenka trhu práce v ČR 2009. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Statistická ročenka 2009* [online]. 2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2009_portal.pdf
- [36] Statistická ročenka trhu práce v ČR 2010. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Statistická ročenka 2010* [online]. 2011 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2010_portal.pdf
- [37] Statistická ročenka trhu práce v ČR 2011. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Statistická ročenka 2011* [online]. 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/statisticka_rocenka_trhu_prace_v_cr_v_roce_2011.pdf
- [38] Statistiky nezaměstnanosti. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Nezaměstnanost* [online]. 2002-2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz>
- [39] Vláda schválila zákon, podle kterého mají lidé volit prezidenta přímo. *Novinky.cz* [online]. 22. února 2012 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/259815-vlada-schvalila-zakon-podle-ktereho-maji-lide-volit-prezidenta-primo.html>.
- [40] Výdaje na státní politiku zaměstnanosti. INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV. *Výdaje na státní politiku zaměstnanosti* [online]. 2002-2012 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/vydaje>
- [41] Výdaje na státní politiku zaměstnanosti: Výdaje jednotlivých ÚP. *Výdaje na státní politiku zaměstnanosti* [online]. 2011 [cit. 2012-05-16]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/vydaje/vydaje_jednotlivych_up_na_hz_resp._pvn_a_odpovidajici_prum.pocet_uchaz.podle_kraju_v_casove_rade_do_r._2010.xls
- [42] Zaměstnanost. *MPSV.CZ:Zaměstnanost* [online]. 2011 [cit. 2012-05-10]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/10>
- [43] Žádost o podporu v nezaměstnanosti. *Žádost o podporu v nezaměstnanosti* [online]. 2012 [cit. 2012-06-15]. Dostupné z: https://formulare.mpsv.cz/okprace/cs/form/edit.jsp?CMD=EditForm&FN=PodNez120101804&SSID=QwiGgNDlvwt_GIysmU9XLku.dQfCA2vw

[44] ŽÁK, Milan. *Hospodářská politika*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006, 210 s. ISBN 80-86730-04-2.

Příloha 1: Logo Úřadu práce

Zdroj: [25]

Příloha 2: Formulář žádosti o podporu v nezaměstnanosti

ÚŘAD PRÁCE ČR

PODPORA

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

Záznam o dni podání žádosti

OSÚ
S 15

Žádost o podporu v nezaměstnanosti

§ 39 a násl. zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“)

A. Žadatel:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení:	Rodné číslo:	Státní příslušnost:
Datum narození ¹⁾ :	Místo narození ¹⁾ :	
Bydliště ²⁾ :	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p.: ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

B. Podporu v nezaměstnanosti požadují vyplácet:

na účet u peněžního ústavu v ČR vedený v českých korunách (CZK):

Číslo účtu:	Kód banky:
-------------	------------

poštovní poukázkou na adresu:

Obec:	Část obce: .....
Ulice:	Č. p.: ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

poštovní poukázkou „B“ - k vyzvednutí na ÚP

C. Skutečnosti rozhodné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti:

1. Ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána (den podání této žádosti nebo den zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání)³⁾:

- Jsem nejsem poživatelem starobního důchodu, včetně předčasného starobního důchodu.
- Jsem nejsem v pracovněprávním vztahu (tj. pracovní poměr, vztah na základě dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce) nebo ve služebním poměru.
- Mám nemám nárok na výsluhový příspěvek (např. podle zákona o vojácích z povolání, zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů). Nárok na výsluhový příspěvek, včetně jeho výše, se dokládá rozhodnutím nebo potvrzením zaměstnavatele.
- Bylo nebylo vyplaceno odstupné z posledního zaměstnání (dokládá se potvrzením zaměstnavatele).
- Bylo nebylo vyplaceno odbytné z posledního zaměstnání (dokládá se potvrzením zaměstnavatele).
- Bylo nebylo vyplaceno odchodné z posledního zaměstnání (dokládá se potvrzením zaměstnavatele).
- Pobírám nepobírám dávky nemocenského pojištění (nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, ošetřovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství).
- Je není proti mně veden výkon rozhodnutí (exekuce). V případě nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) doložte usnesení soudu (exekuční příkaz) a doklad o částce dosud provedených srážek.

V době 3 pracovních dnů před podáním této žádosti jsem byl(a) v pracovní neschopnosti: ano ne

1) Vyplňte, nebylo-li Vám přiděleno rodné číslo.

2) Za bydliště se považuje:
- u státního občana ČR adresa místa trvalého pobytu na území ČR,
- u cizince, který je občanem EU nebo jeho rodinným příslušníkem nebo rodinným příslušníkem občana ČR, adresa trvalého nebo přechodného pobytu na území ČR, a pokud takový pobyt nemá, adresa místa, kde se na území ČR obvykle zdržuje,
- u cizince, který není občanem EU ani jeho rodinným příslušníkem ani rodinným příslušníkem občana ČR, adresa místa trvalého pobytu na území ČR, je-li držitelem modré karty, adresa uvedená jako místo pobytu v agendovém informačním systému cizinců.

3) Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání při splnění stanovených podmínek ode dne podání písemné žádosti o podporu v nezaměstnanosti nebo ode dne zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, pokud uchazeč o zaměstnání o podporu v nezaměstnanosti požádá do 3 pracovních dnů po skončení zaměstnání, jiné vydělečné činnosti nebo činnosti, která se považuje za náhradní dobu zaměstnání.

2. Dále potvrzují:

- Pobíral(a) nepobíral(a) jsem v České republice podporu v nezaměstnanosti v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání.
- Pobíral(a) nepobíral(a) jsem dávky v nezaměstnanosti ve státě EU⁴⁾ v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání. Pobírání dávek se dokládá formulářem E301 nebo U1 vystaveným příslušnou institucí státu EU.
- Pobírám nepobírám dávky v nezaměstnanosti v jiném státě EU.

3. Poslední ukončené zaměstnání nebo jiná výdělečná činnost v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání, ve které uchazeč o zaměstnání žádá o podporu v nezaměstnanosti (uveďte všechna zaměstnání a jiné výdělečné činnosti, které jste ukončil(a) ve stejný den⁴⁾):

Název zaměstnavatele (druh výdělečné činnosti nebo náhradní doba zaměstnání)	Od	Do

4. Další ukončená nebo neukončená zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti a náhradní doby zaměstnání⁵⁾ v posledních 2 letech:

Název zaměstnavatele nebo druh jiné výdělečné činnosti nebo náhradní doby	Od	Do

- Souhlasím nesouhlasím, aby si krajská pobočka Úřadu práce ČR sama vyžádala údaje rozhodné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti, které lze získat z úřední evidence České (okresní) správy sociálního zabezpečení.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne . . . 20	Podpis žadatele:
---	--------------	------------------

Totožnost žadatele byla ověřena podle dokladu:	Dne	Podpis zaměstnance:
--	-----	---------------------

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

- 4) Údaje o zaměstnání a další rozhodné skutečnosti pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti je uchazeč o zaměstnání povinen doložit, a to například evidenčním listem důchodového pojištění, potvrzením o zaměstnání, potvrzením zaměstnavatele o výši průměrného měsíčního čistého výdělku a dalších skutečnostech rozhodných pro posouzení nároku na podporu v nezaměstnanosti, dokladem o výkonu jiné výdělečné činnosti, u osoby samostatně výdělečně činné potvrzením o době trvání účasti na důchodovém pojištění a o vyměrovacím základu pro pojištění na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, v případě zaměstnání v členském státě Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru (Island, Lichtenštejnsko, Norsko) nebo ve Švýcarsku (dále jen „EU“) formulářem E301 nebo U1.
- 5) Za náhradní dobu zaměstnání se považuje doba přípravy osoby se zdravotním postižením k práci, doba pobírání plného invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, doba osobní péče o dítě ve věku do 4 let a doba osobní péče o fyzickou osobu mladší 10 let, která se podle zákona o sociálních službách považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost). Dále doba osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zákona o sociálních službách považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; tyto podmínky se nevyžadují, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou. Za náhradní dobu se rovněž považuje doba výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, které byla udělena akreditace Ministerstvem vnitra, nebo výkonu veřejné služby na základě smlouvy o výkonu veřejné služby, pokud rozsah vykonané služby překračuje v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu.

Příloha 3: Mapa Královéhradeckého kraje

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Okres

- Hradec Králové
- Jičín
- Náchod
- Rychnov nad Kněžnou
- Trutnov

Město, městys

- Statutární město
- Město
- Městys
- Město, které si dosud nepožádalo o vrácení statutu
- Městys, který si dosud nepožádal o vrácení statutu

Zdroj: [20]